

nový život

7-8

Z OBSAHU

PAVEL VI. VE FATIMĚ • LOFHINK: JAK POROZUMĚT PÍSMU SVATÉMU •
ŽELIVAN: ŽIVOT, DAR BOŽÍ • JH: PAVEL VI. ZA MÍR NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ •
JUST: SLAVKOVSKÝ ZÁMEK A OBRAZÁRNA • V.: ÚVAHA • ŘÍMSKÉ ČESKÉ
NÁBOŽENSKÉ STŘEDISKO U PAVLA VI. • Š.: JAN Z JENŠTEJNA A SVÁTEK
NAVŠTÍVENÍ P. MARIE • V.: JEVTUŠENKO O SVÉ NÁVŠTĚVĚ VE FATIMĚ •
PO: EKUMENICKÝ DIREKTÁŘ • PÍŠE KNĚZ DĚLNÍK Z ČSSR • STALO SE VE
VATIKÁNĚ, DOMA, V EXILU A V KATOLICKÉM SVĚTĚ • NAŠE POVÍDKA:
ŠEBOR, STALO SE NA SVATOU KRÁLOVNU.

ROČ. XIX • ČERVENEC-SRPEN 1967

nový život

MĚSÍČNÍK CYRILOMETODĚJSKÉ LIGY PRO KULTURU A ŽIVOT Z VÍRY • VYDÁVÁ KŘEŠŤANSKÁ AKADEMIE V ŘÍMĚ • ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE: NOVÝ ŽIVOT, VIA DELLA CONCILIAZIONE, 1. ROMA-ITALIA • Řídí redakční kruh. • Předpláté na rok 1967: V Itálii 1800 lir (podpůrné 2500 lir). Pro ostatní země 3 dol. (podpůrné 5 dol.) nebo stejná hodnota v jiné měně. Zaslání letecky účtujeme zvlášť a třeba je platit předem. Předplácí se v Itálii: pošt. slož.: C. c. post. 1-33428 ACCADEMIA CRISTIANA - Via della Conciliazione, 1. Roma (617) s pozn. NŽ 1967. • Z jiných evropských zemí (Belgie, Dánska, Francie, Holandska, Lucemburska, Německo, Norska, Portugalska, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko) a z Maroka můžete poukázat přímo na pošt. úřadě 1800 Ur na: NOVÝ ŽIVOT - ACCADEMIA CRISTIANA, Roma, Via della Concilia-

zione 1. - Italia. • Z ostatních zemí mezinár. pošt. poukázkou, šekem, peněžním dopisem římské administraci (na jméno Mons. Francesco Planner), nebo našim zástupcům v jednotlivých zemích: Anglie: CML (P. Jan Lang S. J.), 114, Mount Street, LONDON, W. 1. — Francie: zasláním 15, — NF poštovní složenkou na adresu: Jaroslav Jáchym, 4, rue General Chappuis, Belbrt — Německo: zasláním 12 DM poštovní složenkou na: Karl Fořt, Konto Munchen (8000), Nr. 151283. — Austrálie: CML (Dr. Stanislav Hofirek), 519, Dryburgh Str., North Melbourne, Vie. — Kanada: Zemská CML (Václav Vostřez), Box 541 Main P. O., Hamilton, Ont., nebo Czech Jesuit Fathers (Rev. B. Janiček, S. J.), 4605 West Broadway, Montréal 28, P. Qué. — USA: Bev. Jaroslav Tománek, Veseleyville, P. O. Grafton, No. Dakota.

Vita Nuova. - Mensile. » Con approvazione ecclesiastica. * Autorizzazione Tribunale Roma N. 3779 del 16-3-54. • Direttore responsabile: P. Vincenzo INSOLERA S. J.

PAVEL VI. VE FATIMĚ

Když naši čtenáři dostali do rukou květnové číslo a v něm četli, že portugalští věřící » se nevzdali naděje, že ve svém jubilejním roce zjevení Panny Marie uvítají ve Fatimě i svatého Otce « (str. 115), tato jejich naděje už došla svého uskutečnění. A utichly i hlasy, které se tehdy ozvaly proti pouti. Ne ve vrcholných dnech jubilejních oslav, ale na jejich zahájení, 13. května, Pavel VI. jel do Fatimy.

Svou pouť ohlásil jen deset dní předtím, 3. května, v proslovu při generální audienci. Splní tak přání portugalského episkopátu, připojí se k oslavám 50. výročí zjevení a vzpomene 25. výročí zasvěcení světa neposkvrněnému Srdci Panny Marie, které vykonal Pius XII. 31. října 1942 a které on, Pavel VI., obnovil při zakončení třetího sněmovního období 21. listopadu 1964. Ale hlavní důvod je, aby se tam znovu, pokorně modlil za mír.

Za vnitřní mír v církvi: aby v klidu mohlo dozrát ovoce sněmu; aby byla uchována celistvá víra, aby v církvi vždy vládla láska, pravá církevní kázeň, aby celá církev horlivě pracovala pro spásu světa a upřímně usilovala o sblížení se všemi křesťany. Za občanský a sociální mír ve světě. Lidé si sice uvědomují, že mír je požadavek každého blahobytu a pokroku, že je to koruna všech lidských snah a má dát lidem opravdu důstojný život v pravdě, spravedlnosti,

svobodě a lásce. Všichni chtějí mír, a přece ve skutečnosti má mír tolik překážek. Ideál obecní svornosti a prvenství obecného dobra, které vyvolaly tragické zkušenosti poslední války a obavy před ještě hroznější, zdají se neuskutečnitelným snem. Nesmíme se však nechat vést skeptickým fatalismem. Nesmíme zanechat úsilí zabránit válce včas. Třebas dosavadní pokusy nepřinesly výsledek, doufáme všichni, že snad budou přijaty nové návrhy a že budou dány záruky, aby obě strany ve Vietnamu mohly požívat svobody.

Neztratil jsem ještě všechnu důvěru v lidi, avšak utíkám se k naději, která se rodí z jiné příčinnosti, která se nikdy neunaví, nikdy není daleko od nás, k dobrotivému Bohu, našemu Otci. Abychom si zasloužili rozhodující zákrok této tajenné, prozřetelné Příčinnosti, chceme se modlit. A utíkáme se o přímluvu k té, která ukázala svou mateřskou tvář dětem, chudým, nízkým, aby zachránila tento náš moderní svět, a jako lék doporučela modlitbu a pokání. To je smysl mé pouti do Fatimy.

Do Fatimy

Ohlášení pouti se bleskem rozneslo do celého světa. Nejen v Portugalsku, též jinde je přijali s velkým nadšením. První poutníci se hned vypravili na cestu, aby 13. května byli na místě. Portugalské pošty vydaly zvláštní sérii známek; vláda vyhlásila amnestii pro některé civilní a také vojenské přestupky. Denně letadla přivázela květiny pro

FATIMA. — Papež Pavel VI. jede k tribuně v čele prostranství

fatimskou svatyni; katolická mládež z Brazílie poslala růže, z Holandska došly tulipány, z Madeiry orchideje, nejrůznější tropické květiny z Východu a z Ameriky. Portugalská televize, teprve v začátcích, s pomocí francouzské a italské hleděla zajistit přímé vysílání do evropských zemí; v Americe budou moci sledovat přenos prostřednictvím telekomunikační družice Telstar; společnost CBS bude mít televizní vysílání barevné.

13. května krátce před šestou hodinou ráno vstupoval Pavel VI. na nádvoří sv. Damasa uprostřed Vatikánu do auta, které ho zavezlo na římské letiště Fiumicino. Začala čtvrtá velká cesta papežova mimo Itálii. V 6,40 se běložluté — to jsou papežské barvy — letadlo značky Caravelle portugalské společnosti TAP vzneslo nad Středozemní moře. Na stranách mělo velký papežský znak. Kromě 16 osob papežova doprovodu — státní tajemník kard. Cicognani, děkan kardinálského sboru Tisserant atd. — mohlo letadlem jet 29 novinářů. Místo první třídy, vyhrazené Pavlu VI., bylo odděleno od ostatní části a v něm na stole byl obrázek Panny Marie Fatimské. Letadlo letělo krásnou modrou

oblohou přes Středozemní moře k španělsku; nad Toledem se setkala s bouřkou a deštěm; ten pak letadlo a poutníky provázel skoro nepřetržitě až po jejich návrat v noci do Itálie. Nad celým Španělskem letěly kolem papežova letadla eskadry španělského vojenského letectva. Z letadla sv. Otec poslal telegram hlavě španělského státu generálu Frankovi, který za telegram poděkoval v okamžiku, kdy letadlo bylo nad Madridem. V Barceloně zdřavily papeže sirény továren a lodí v přístavu a vyzvánění zvonů. Ve školách přerušili vyučování ke krátké modlitbě za papeže a na jeho úmysly. Během letu Pavel VI. zašel mezi novináře. » Budete se modlit za mír a svobodu v Angole? « zeptal se ho jeden. » I za Angolu, budu se modlit za všechny a za mír všude, « byla papežova odpověď. » Myslím, že éra zázraků už minula, « říká jiný. » Nejsem si tak jist; přítomnost miliónů poutníků ve Fatimě je pro mne velký zázrak. « Jeden židovský novinář dostal na památku růženec.

Po tříhodinovém letu bylo letadlo nad územím Portugalska. Letadlo mělo zaměřeno na

vojenské letiště Monte Real, asi 40 km od Fatimy. Napřed však zabočilo k Fatimě a několikrát zakroužilo nad bazilikou a prostranstvím, kde víc než milion věřících už čekalo na vznešeného poutníka — někteří přišli z daleka, pěšky, některým cesta trvala několik dní, nyní strávili celou noc na modlitbě a nijak se nedali zastrašit větrem a deštěm, které fičely s plnou svou nevlídností. Déšť na chvíli ustal v okamžiku, když letadlo přistávalo. Několik tisíc osob zdravilo Pavla VI. ve dveřích letadla. Přistoupil k němu prezident Portugalské republiky admirál Thomas, podal mu ruku, poklekl a políbil biskupský prsten; u paty schůdků mu představil členy vlády. Na tribuně bylo slavnostní přivítání. Svátý Otec mluvil portugalsky: jeho cesta má náboženský ráz, je to pouť k Panně Marii, aby jí vzdal svůj hold a modlil se za mír v církvi a ve světě.

U Panny Marie Fatimské

Půldruhé hodiny trvala cesta autem do Fatimy; kdykoliv papež zahlédl větší skupinku lidí, dal zpomalit jízdu a stojí v otevřeném autě, pokud to dovolovalo počasí, odpovídal na pozdrav. Jen kratičce se zastavil v Leirii, která je biskupským městem Fatimy. S víc než půlhodinovým zpožděním přijel k tribuně v čele prostranství. Poslední úsek auto jelo jen krokem; věřící protrhli kordon strážníků a zdálo se, že sami tlačí auto vpřed. A Pavel VI. ako kdysi v Jeruzalémě stál v autě a s úsměvem a dojetím kynul na pozdrav. Na tribuně byli členové papežské mise k slavnostem, portugalská vláda, poslední z omilostněných dětí, jejichž prostřednictvím Maria promluvila k světu — Lucie, dnes karmelitka Marie od neposkvrněného Srdce, která od r. 1948 nevyšla z kláštera v Coimbře, příbuzní Hyacinty a Lucie, příslušníci býv. královských rodin, kteří žijí v Portugalsku, a zástupci křesťanských odloučených církví — mezi nimi cilicijský patriarcha arménských křesťanů katholicos Choren I., který několik dní předtím navštívil Pavla VI. ve Vatikáně. Pavel VI. začal portugalskou mši svatou tváříc k lidu. Po evangeliu pronesl delší portugalské kázání. Znovu opakoval náboženský ráz své cesty a hlavní dva úmysly své pouti: mír v církvi a ve světě. Vládce národů znovu jménem celého lidstva žádal, aby lidem dali mír.

Kázání při mši svaté

Chceme se modlit k Marii o církev živou, církev pravou, církev jednotnou, církev svatou. Spolu s vámi se chci modlit, aby naděje a energie, které snem probudil, daly uzrát v hojně míře plodům Ducha svatého, jehož svátek Letnic církev zítřka slaví a od něhož pochází pravý

křesťanský život. Chceme se modlit, aby víra v Boha a úcta k němu měly ve světě stále první místo; jeho zákon aby řídil svědomí a život dnešního člověka. Víra v Boha je nejvyšší světlo lidstva; toto světlo nejen že nesmí zhasnout v srdci lidí, ale musí se oživit podněty, které mu přicházejí z vědy a pokroku.

Tato myšlenka, kterou je nyní prodchnuta naše modlitba, vede naši vzpomínku do zemi, kde náboženská svoboda je vlastně potlačena a kde popírání Boha jako by představovalo pravdu nové doby a osvobození národů; avšak není tomu tak. Modlíme se za ony země; modlíme se za všechny věřící bratry v oněch zemích, aby vnitřní Boží síla jim byla oporou a aby jim byla dopřána pravá občanská svoboda.

Druhý úmysl naší pouti je svět, mír ve světě. Víte, že církev na sněmu si plně uvědomila svůj úkol vůči světu, milovat ho a sloužit mu. Víte, že svět prochází velkou přeměnou vlivem svého úžasného a podivuhodného pokroku ve vědění a protože se zmocňuje bohatství skrytých v zemi i ve vesmíru. Ale víte též a vidíte to, že svět není šťastný, protože nemá klid; a první příčinou tohoto jeho neklidu je těžkost dosáhnout svornosti, těžkost dosáhnout míru.

Vše jako by pudilo svět k bratrství a k jednotě; a přesto v lůně lidstva propukají neustále strašné srážky. Dvě okolnosti činí zvláště vážnými tyto dějinné okamžiky lidstva; lidé mají nadbytek strašných smrtících zbraní, avšak po stránce mravní nejsou tak pokročilí jako na poli vědeckém a technickém. A co víc, velká část lidstva trpí nedostatek a hlad, a zároveň se v ní probudilo zneklidňující vědomí jejich bídy a blahobytu druhých. Svět je tedy v nebezpečí. A proto jsem přišel sem, k nohám Královny míru, abych ji prosil o dar míru, který jen Bůh může dát.

Lidé, chtějte mír!

Ano, mír je dar Boží, předpokládá jeho zásah, nanejvýš dobrý, milosrdný a tajemný. Mír není však vždycky dar zázračný; tento dar koná své divy v hloubi srdce lidí; tento dar žádá svobodné přijetí a svobodnou spolupráci. Když jsme tedy pronesli svou modlitbu k nebi, obracíme se s prosbou i k lidem tohoto světa: Lidé, hleďte být hodní Božího daru míru. Buďte lidmi! Buďte dobří, moudří, otevření úvaze o dobru celého lidstva. Lidé, buďte velkomyslní! Ukažte, že dovedete vidět svou prestiž a svůj zájem ne

v rozporu, ale v souhlase s prestiží a zájmem druhých ! Lidé, odložte plány na ničení a smrt, na revoluce a utlačování druhých ; myslíte na to, jak potěšit všechny a jak solidárně spolupracovat ! Myslete na vážnost a velikost této chvíle, která může být rozhodující pro dějiny nynější i budoucí generace.

Bratři, synové a dcery, vidíte, jak obraz světa a jeho osudů je nesmírně dramatický. Tento obraz odhaluje před našimi zraky Panna Maria ; díváme se naň s očima ustrašenýma, ale plnýma důvěry. Slibujeme zde, že k tomuto obrazu se budeme blížit podle napomenutí, jež nám dala Panna Maria. Napomenutí k modlitbě a pokání. Dej Bůh, aby tento světový obraz už nikdy nemusel poznat boje, tragédie a katastrofy, ale vítězství lásky a vítězství míru.

I divák u televize a rozhlasový posluchač musel být hluboce dojat při krédu : zpívaly ho statisíce na prostranství a v duchu s nimi katoličtí věřící v Americe, Evropě, Africe, Asii a Austrálii. Prosby modlitby věřících byly přednášeny v deseti řečech, též rusky a maďarsky. Svaté přijímání Pavel VI. podal Lucii, jejím příbuzným a asi 50 osobám : byly mezi nimi ochrnutá stařenka, chromé dítě, slepá dcera dona Juana, sakristán baziliky a prezident republiky. Po mši svaté krátce poklekl u milostné sochy Panny Marie a k jejím nohám položil jako svůj dar velký růženec. Ještě jednou k sobě povolal Lucii — s níž už mluvil předtím; z jejích rukou přijal malý dárek: palu, příkrývku na kalich při mši svaté, a kytičku duchovních obětín. S ní ještě předstoupil do čela tribuny a naposled pokynul na pozdrav statisícům. To bylo jeho rozloučení s mariánskou svatyní.

Audience

Potom se uchýlil do přilehlého kláštera sester. Po kratičkém odpočinku přijal presidenta republiky a ministerského předsedu Salazara, členy diplomatického sboru, zástupce křesťanských církví, portugalský episkopát a představitele katolických spolků pro laiky. V proslovu k diplomatům opakoval, že do Portugalska přišel jako poutník, aby se modlil za mír, po němž volal v encyklice Pokrok národů a jehož základem jsou pravda, spravedlnost, láska a svoboda. — » Za nynějšího rozdělení křesťanstva, « pravil k představitelům křesťan-

ských církví, » není vám možné, bratři, sdílet naše přesvědčení stran Marie. Přece jen, všichni v ní máme vzor víry a pokory, jež máme napodobovat ve svém životě ke službě Pánu. A můžeme doufat, že s milostí Boží tato společná služba nás navzájem sblíží. « — Katolické laiky zval, aby jako živé údy tajemného těla Kristova spolupracovali na růstu církve a na jejím neustálém posvěcování. » Jste povoláni učinit církev přítomnou a aktivní v prostředí a okolnostech, v nichž jen vaším prostřednictvím církev může být solí země. «

Z Fatimy Pavel VI. odjel až v šest hodin večer, s víc než hodinovým zpožděním. Cestou na letiště se zastavil v památném gotickém klášteře Batalha, zasvěceném Panně Marii Vítězné, na jehož postavení pracovali přední evropsí umělci. O půl osmé stál znovu na letišti Monte Real. Skončila desetihodinová návštěva Portugalska. Naposled se v duchu obracel k Panně Marii do Fatimy s prosbou, aby svou přímluvou provázela obnovu pokoncilové církve a aby světu vyprosila mír. » Panna Maria ať je s vámi, ať vás chrání a ať vám žehná ! « Letadlo se zvedlo o dvě hodiny později než se počítalo.

Zase v Římě

O čtvrt na dvanáct v noci kolona aut přijela na náměstí sv. Petra, které tonulo v záři pochodní — to Římané a tisíce poutníků a turistů využili teplé jarní noci a šli pozdravit poutníka z Fatimy. Z okna své pracovny jim za to Pavel VI. děkoval. » Přináším vám pozdrav Panny Marie a její požehnání. Prosil jsem ji o mír. Viděl jsem tam dobrý a zbožný lid ; a onen velkolepý, úžasný pohled mě ujišťuje, že k míru můžeme jít jen cestou modlitby, pokory, svornosti a dobré vůle. Jen tak s pomocí Panny Marie i my vytvoříme křesťanskou a mírumilovnou společnost. «

Proti pouti papeže do Fatimy se ozývaly výhrady především dvojího druhu : věroučné a politické. Pouti a zevnější » citové « projevy mariánské úcty prý nepatří do naší doby. Tyto výhrady vyvrátil papež Pavel tím, že v předvečer své pouti uveřejnil exhortaci o mariánské úctě, která tvoří část našeho věroučného pokladu a která nás má vést k uvědomělejšímu křesťanskému životu. Svou přítomností Pavel VI. snad zabránil některým upřílišením v horlivosti poutníků jednoho z latinských národů ; tím, že jediným jeho úkonem ve Fatimě bylo slavení eucharistie s dvěma miliony lidí, ukázal nám, kde je střed naší zbožnosti a všech i zevnějších projevů naší víry : ne vedlejší oltář s mariánským obrazem, ale hlavní oltář a na něm opakování kalvarské oběti.

Proti pouti měli námitky svého druhu v Albánii ; bylo prý to utužení » svaté trojice « : USA, Sovětského svazu a Vatikánu, která potlačuje revoluční hnutí, odpírá svobodu ujařmeným národům a udržuje vykořisťování na světě; potvrzovala prý to přítomnost sovětského básníka Jevtušenka (viz str. 176).

Snadné je vyvrátit i výhrady politické. Každá vláda, nejen portugalská, by přítomnosti papeže ve své zemi využila pro zesílení své prestiže (můžeme zde snad vzpomenout, jak dokonce i vláda státu Izrael, se vši svou rezervaností, byla vděčna papeži, že vstoupil na její území a setkal se s jejími nejvyššími představiteli — a papež to neváhal udělat, třebaš mu to na arabské straně mohli zazlívát). Ale

Pavel VI. při každé vhodné příležitosti v řečích zdůrazňoval náboženský ráz pouti ; proto např. přistal na malém letišti, a ne v Lisaboně. Pochybovat o náboženském rázu pouti znamená oddat se fantaziím, nevěřit slovům papežovým, ano znamená to dopustit se vůči němu urážky. Pouť do Fatimy, psal Le Monde, patří do jedné řady s cestami do Sváté země, do Indie a na Valné zasedání SN — všude tam ho vedla odpovědnost vůči světu. Papež patří všem, všude tam je na svém místě, kde touží po jeho přítomnosti. Totéž, co řekl v sídle Spojených národů, opakoval slovy věřícího ve Fatimě. V Novém Yorku po misu volal, ve Fatimě se za mír modlil.

PAVEL ŽELIVAN

ŽIVOT, DAR BOŽÍ

Ada Negriová (1870-1945)

Před sto lety se politicky sjednotila Itálie. Pro mnohé to bylo velké překvapení, že její sjednocovatelé, básníci, umělci, vojáci, živilí své národní ideály hlubokou náboženskou vírou. Bohužel počáteční nadšení brzy po sjednocení ochablo. Velká italská národní revoluce zabředla do mělčin liberálního řádu ; v literatuře se ukázal nezdravý a rozleptávající zjev skepse. Ve veřejném životě vládlo zednářství. Mezi dělníky se šířil socialismus. Dvě světové války strhly mnohé masky; rozbolařely někdy i staré rány, vypálily do duší opět nová znamení. Duchovní a umělecký osud velké italské básnířky Ady Negriové srostl s touto dobou, ale ukazuje, že člověk dobré vůle může i v převratových démonických dobách najít cestu k Bohu.

Ada Negriová pochází z chudiny. Dědila se s chudým lidem o jeho okoralý chléb, o jeho bídu, nejistotu i o jeho tajné naděje. Vedle své matky dělnice poznala tíhu i požehnaní práce. Výjimečné umělecké nadání jí umožnilo cestu k literárním úspěchům. Nové zkušenosti a nové rozhledy dávají mladé spisovatelce poznat společenské vření dělníků, kteří si stále více uvědomují nelidskost své situace a posvátnost svých práv na život, na rodinu, na svobodu. Socialismus se snaží na konci minu-

lého století semknout do svých řad a kolem svých revolučních ideálů italské dělnictvo. Ada Negriová zachycuje do svých zpěvů tragiku malého chudého člověka ; ona vidí i to, co revolucionáři přehlížejí. První světová válka zasadila tvrdou ránu socialismu, šířanému nacionalistickými vášněmi a netečnému ke krvi a utrpení, kterými se pošpinil v převraťtech a politických revolucích. Ada Negriová vidí padat své sny a hroutit se své naděje. Hluboký neklid se zmocňuje její duše prahnoucí po štěstí, spravedlnosti a lásce. Falešná božstva se vždy mstí; místo aby zachraňovala a přinášela spásu, usmrcují, otravují. Zdá se, jako by se v této době kolem první světové války krutým žertem osudu propadlo vniveč vše, v co Ada Negriová věřila, co milovala: domov, láska, socialismus. Zůstala jí jen popelem chutnající samota a zprahlá duše.

To, co se jí zpočátku jevilo jako krutě nespravedlivý žert, ukázalo se prozřetelností milostí. Samota otevřela její duši k Bohu ; bolest připravila jejího ducha pro hodnoty nehy-noucí, zrozené z lásky Boží a vykoupení v Srdci Kristově. Nad obzory její tvorby v těchto letech leží sice ještě stín melancholického stmívání; ale klamy a iluze padají jako suché listí za sychravých podzimních dnů. Je

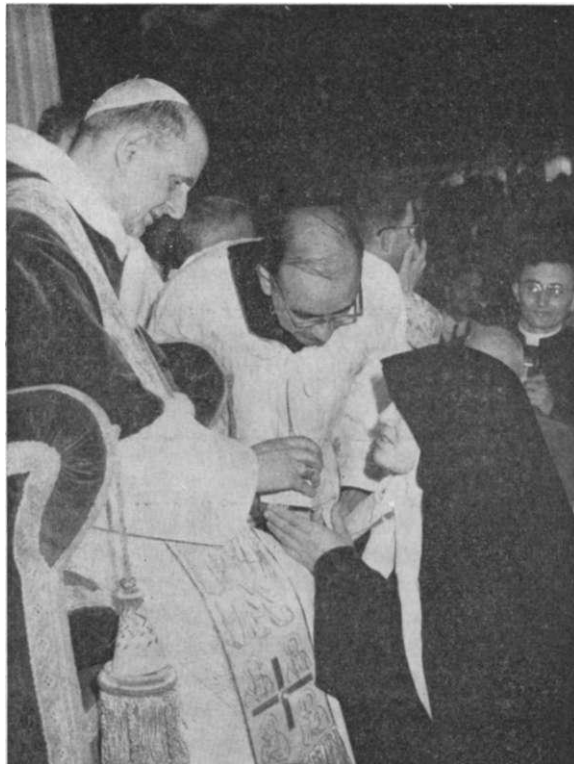
třeba překonat poslední vzpouru těla proti duchu, smrti proti životu, času proti věčnosti. Z bolestných zápasů vychází Ada Negriová nejen vítězná, nýbrž i očištěná, prosvětlená, obohacená a osvobozená od haraburdí zbytečných slov a ideologií: připravena otevřít evangelium a rozumět jeho poselství.

V Kristově radostné zvěsti nachází konečně odpověď toužebně hledanou, odpověď na své drásající otázky po smyslu života a smrti, lásky a bolesti, svobody a spravedlnosti. Její básnická tvorba přetavená milostí, prohřátá evangelní prostotou, prohloubená věčnými perspektivami, dostává své největší povýšení v novém poslání, v úkolu doplňovat to, co ještě chybí k vykoupení člověka. Básníci a umělci jsou podle Ady Negriové apoštoly a misionáři skutečného a plného lidského a křesťanského života.

Roku 1936 uveřejňuje básnickou sbírku » DAR«, v níž vyslovila s uměleckou dokonalostí své básnické a lidské vyznání. Lidský život je velký Boží dar, svěřený a daný ke slávě Boží a pro dobro a spásu bratří. Křesťanský smysl vložený do každého života dělá cennou a plodnou každou lidskou existenci. V básni » Výchytka « Ada Negriová píše :

» Živote, dare Boží, jak jsem s tebou hospodařila ? / Proč bláhově a planě jsem čekala, / když tě přeče vlastním, duší i smysly, tělo i myšlenku, jediný dar ? / Ve jménu které vidiny jsem tě obětovala ? / Pro jakou víru jsem byla ochotna tě ztratit ? / Komu jsem odevzdala tvou pochoděň! I Živote, byl jsi mi dán, abych tě dala / pozdě je nyní! / Až ubohá a sama stát před Bohem budu, / co řeknu, jak vypovím jemu /, že málo, tak málo světla jsem na zemi zažehla / ke slávě Jeho ? / Snad přeče, snad ještě je čas darovat I a rozdat tě, dare Boží, na všechny světové strany. / Dýchám a žiji, ještě je čas. «

Německý spisovatel Ernst Wiechert jednou napsal: » Největší dokonalost, které člověk může dosáhnout na zemi, je nechtít nic mít pro sebe, ani v lásce. « Ada Negriová jde ještě dál a ještě hlouběji: nestačí nechtít nic pro sebe, zřící se všeho, je třeba rozdat se, darovat vše, sebe i svůj svět. Teprve potom se lidský život rozzáří jako vzácná perla ve slunečním světle, každý den bude znovuzrozením, každá námaha radostí a každá bolest obrozením.

FATIMA. — Pavel VI. s Lucií, dnes karmelitkou Marií od neposkvrněného Srdce Mariina, poslední ze tří omilostněných dětí.

Co však může dát slabá žena? Mnoho, neboť nosí poklady ve svém mateřském srdci: může darovat život, může pomáhat překonat lidskou bídu, obejmout opuštěné a trpět tím, že nemůže přistoupit ke všem trpícím. I žena může dát modlitbou a útěchou víru a mír zhrouceným a zmítaným duším, jako sama Ada Negriová učinila pro spisovatele Ferdinanda Agnolettiho, nemocného na rakovinu. Svými básněmi a listy zachránila mnoho svých čtenářů před trvalým poblouděním a zoufalstvím. V jednom dopise přiznává: » Kolik duší se setkala se mnou prostřednictvím mých veršů a mé prózy v touze najít Boha! Po léta žiji uprostřed nepřetržité vibrace duší toužících po očištění, zmítaných pozemskými vášněmi a žízni po odříkání a po nebi. Málo kritiků pochopilo tento skrytý smysl mého díla. A přeče zde je kořen a tajemství, z něhož žije a se napájí moje poezie. «

V životě darovaném, prohřátém láskou, posvěceném bratrstvím se otevře teprve po-

slední význam všech tajemství, které obepínají naše putování a naši smrt. Rozdáváním sebe se obohacujeme a sestupujeme do Božího srdce, jehož láska nese celý svět a řídí dějiny.

» Každý můj pohyb byl láskou, / každý zá-
chvív, kon a čin, / vše bylo láskou. / Myslila
jsem, že miluji / muže, práci, pozemskou vlast,
I zrození mého pevného kmene, / anebo květy,
stromy, plody, jež ze slunce / berou si bytí, po-
travu, světlo. I Ale byla to láska k Tobě, / jenž
přítomný v každé věci a bytosti dlíš. / Nyní,

Bože, kterého jsem vždy milovala, / vědouc o své
lásce k Tobě, Tě miluji.

» Nevyslovitelná jistota — říká Ada Negriová na konci svého pohnutého života — že všechno byla spravedlnost, že i bolest byla konečností dobro, že i moje zlo bylo cestou k tobě, Bože, že vším jsi byl a jsi pro mne, ... tato jistota rodí ve mně radost silnější než strach z umírání. Zůstaň při mně, připozdívá se v mém pozemském příbytku ... Zůstaň ty sám při své služebnici, a v mlčení věci mé srdce nechť slyší jen tebe, Pane. «

JINDŘICH STŘEDA: HLAVNÍ HŘÍCHY V DNEŠNÍM SVĚTĚ

VI. Hněv.

Ptáme-li se po účinku hněvu v dnešní společnosti, musíme především rozeznávat hněv osobní a hněv souhrnný — kolektivní. Hněv osobní, zdálo by se, má méně významu ve společnosti, která má nepřetržitě na dosah ruky strážníka; posvátné rvačky starosvětské vesnice náležejí minulosti, a souboj vymizel z vyšších tříd. Ale hned upozorujeme, že aspoň ve dvojím směru hněv nabyl významu nebývalého. Především dnešní mravy usnadnily rozvod, a tím je nejpoprchnějšímu hnutí hněvu dána možnost rozvrátit rodinu a z dětí udělat sporné předměty — sirotky, sebrance. Říká se tomu »neslučitelnost povah«, když manželé neovládou netrpělivost pro nějakou hloupost, a už jdou od sebe. Většina odkřesťaněných současníků v tom vidí vymoženost: Proč, prý, by spolu měli zůstat lidé, kteří si to — dnes, v této náladě — nepřejí? Druhý účinek nezkraceného hněvu se bohdá bude zdát tragický i těmto spokojeným lidem; nemá-li pro ně už žádnou cenu rodina, přece se většinou hlásí k veliké úctě před lidským životem. I oni tedy, pravím, jsou ochotni spatřovat v tom trapný sociální problém, že vraždy neloupežné, nezištné, vraždy čistě náladové se stávají jakýmsi nedělním sportem. A to nemluvím, prosím, o vraždách z vilnosti, které se na našem bývalém území křesťanstva rozmohly tou měrou, že reportáž o jakémsi podobném zločinu v Německu hlásila: Bylo nápadné, že mrtvola

byla nalezena na místě, kde již několikrát byly podobné mrtvoly nalezeny ... Tedy tak, jako si naši otcové stěžovali, že bezohlední cestující házejí z oken vozu prázdné flašky, tak se to patrně nyní dělá s mrtvými nahými děvčaty: rozkošné století. Ale o tom nemluvím! Mluvím

o tom, že zpustlou mládež co chvíli soudce vyslychá: Proč jsi zabil kamaráda? nebo ještě hůře: Proč jsi zabil docela neznámého? Prý: Já nevím — já jenom tak — on se ke mně choval drze — mně bylo nudno ... Nemohu si pomoci: myslím, že i dnešní reformy trestního práva jsou v jedné věci pochybené. Nejsem nesmlouvavým přívržencem trestu smrti. Jsem docela ochoten věřit, že doživotní žalář je dokonce horším trestem než okamžité usmrcení. Ale bylo by naléhavě třeba vraždu trestat něčím jiným než jakýkoli jiný zločin; ať národ ví, že zabít člověka je horší než největší zpronevěra nebo nejzápornější postoj vůči státu.

Co však máme říci o hněvu kolektivním? Co máme i říci o nenávisti mezi třídami, politickými stranami, národy, státy? Zde jsme na rozpacích. Je dosti těžko rozeznat od sebe opravdový hněv a naporučené chování. Uplatňuje se tu skutečnost, že náš věk je století masových organizací, masových dopravních prostředků, a že právě proto jsou demonstrace 1 revoluce dnes něčím zcela jiným nežli za dob našich pradědů. Povšimli jste si té nesmírně významné výzdoby dnešních demonstračních průvodů — že se v nich nosí de-

setkrát, stokrát, tisíckrát opakovaný tentýž obraz na bidýlkách ? Toho nebylo ani za našeho mládí. Když za našeho dětství na prvního máje komunisté pochodovali Václavským náměstím a nosili na bidýlkách hesla a obrazy, bývaly všechny různé; diváci měli vidět, že lid, že dělníci, studenti, ženy, tahle hesla a tyhle obrázky sami si udělali, protože těm heslům sami věří. Když dnes táhne nějakým velkoměstem průvod a účastníci nesou deset-tisíc zcela stejných podobizen svého chána, znamená to, že se chánův dvůr ani tím netají, že ráno každý demonstrant musel tento obraz jít fasovat. Podobně s revolucemi ! Když si náš dědeček babičku bral, dělala se revoluce tak, že lid stavěl barikády, lid na ně šel se zbraní, lid střílel na policii; jestliže ji porazil, podařila se revoluce. Dnes se dělá revoluce tak, že policie za tmy pozatýká ty poddané, kteří upadli v chánskou nemilost; a uvrhnou je do věže, nařídí druhým poddaným, aby vyfasující jak svrchu řečeno chánovy podobizny, šli na ulici projevit svou radost z revoluce. A tak je to tedy i s hněvem ! Viděli jsme to právě ve věci, kde opravdový hněv býval. Ano, byli lidé, kteří se na Židy hněvali z velmi různých příčin ; ať už to byla židovská účast na kapitalistické soustavě, či židovská účast na komunistické revoluci. Ale kolik takových opravdu hněvivých lidí bylo v osazenstvu vyvražďovacích táborů ? Ano, Hitler sám byl prosáklý chorobnou nenávistí ; ale jeho pochopové byli by na povel vraždili zrovna tak Rumuny, nebo listonoše, nebo drozdy, nebo jezevčíky, nebo lidi se jménem, které začíná na » F «. Hněvu nebylo !

Pravda je ovšem, že majitelům takového nenávistného aparátu slepá poslušnost nestačí a rádi by, aby poddaní opravdu nenáviděli toho, proti komu mají bojovat. A protože žijeme také v době masových prostředků ovlivňovacích, bývá nařízeno lidem nenávist vnuknout. Za první světové války tomu říkali Francouzi » Bourrage de crâne « — cpaní do hlavy, když jim jejich tisk vykládal, jak Němci napichují kojence na bodla, zatímco německý tisk hleděl vymyslet něco hodně škaredého o Angličanech ... Tu je ovšem nezadatelnou povinností církve trvat na zásadě, že není dovoleno hlásat nenávist jako takovou. V naší době, jak známo, už

vícekrát církve měla s tou neb onou vládou právě o tohle spor. Přitom je známo, že církve neruší řádná práva států. Církve nehlásá naprostý pacifismus, ona dokonce — k pohoršení farizeů — » žehnala zbraně «, žehnala plnění občanské branné povinnosti. Co tedy říká církve ? Přibližně toto.

Rozhodovat o válce a míru náleží vládě. Tvrdí-li vaše vláda, že vám Ruritanie křivdí a že musíte proti ní táhnout do pole, musíte poslechnout. Dokud neuděláte papeže jako za středověku rozhodčím národů, nemůže ten spor rozhodnout, nemůže vás donutit ke smíření. Ale říká-li vám vláda, že musíte Ruritance nenávidět, nesmíte poslechnout. Křesťan nenávidět nesmí.

A křesťan samozřejmě ani na okamžik nepřistoupí na tu podivuhodnou myšlenku, že sice nutno ve jménu internacionalismu potlačit všechno národní záští, ale ve jménu třídního uvědomění třeba nenávidět druhou třídu. I zde zajisté církve dodržuje všechny příslušnosti. Politické programy jsou věcí politiků. Jestliže sociální spravedlnost vyžaduje, aby byly výsady listonošů zrušeny, kamenolomy znárodněny nebo zlomen politický vliv učitelů — o tom ať rozhodnou příslušní zástupcové národů. Církve si o tom neosobuje úsudek. Ale když za Francouzské revoluce Carnot prohlásil : »Není nevinných mezi aristokraty,« když po roce 1918 němečtí reakcionáři zpívali :

» Ta brigáda naše
všecko rozmlátí ;
ty dělnické prase,
běda, běda ti ! «

a když nenávist vůči buržoazii je vyhlašována za třídní povinnost proletáře — tu církve nikdy souhlasu nedá, nikdy mlčet nebude.

Tím hůře, je-li v daném případě církvi mluvit znemožněno. Tím hůře, jestliže okolnosti opravdu uvrhnou lid do takové vášně hněvu a pomstychtivosti, že se všechno dosavadní právo zdá rázem zrušeno. Nebývají to řešení moudrá ani trvalá, ani vlastním strůjčům prospěšná, která se v této náladě provádějí. » Neboť hněv lidský nekoná spravedlnosti Boží, « praví Písmo ; a opět: » Mně náleží pomsta. « Nikomu jinému.

JAK POROZUMĚT PÍSMU SVATÉMU

Bible je velmi stará kniha. Už to ji může dělat okouzující pro určité lidi, ale jiným to může ztěžovat přístup k ní. Jim se může bible zdát při bližším styku velice cizí, neinformovaná, ano plná omylů. Lekají se toho, jak málo v ní se kryje s naším věděním a s naším obrazem světa; jak málo její vášně odpovídají našemu životnímu citu, jak jsou nám neprůhledné mnohé z jejích představ. Války vedené ve jménu Božím, proklínání, která čteme v žalmech, a pozemský ráz naděje ve Starém zákoně se nám všem mohou zdát nanejvýš podivné. Obtíže tohoto druhu se zostřují tím, že obyčejně právě nečteme bibli jen jako nějakou starou knihu, nýbrž jako Boží slovo, od kterého neočekáváme ani že se mýlí, ani že nás nechá takovým způsobem neuspokojen.

Tuto obtíž je třeba překonat nejen trpělivostí, vytrvalostí a vírou, nýbrž také prohloubením svých znalostí a jasností v principech. Proto o nich budeme obšírně mluvit na dalších stránkách. Začneme zásadním objasněním.

Bible : Boží slovo jako lidské slovo

Pavel označuje knihy Starého zákona jako » Písma vdechnutá Bohem« (2 Tim 3,16). V 2. Petrově listě čteme: » Ještě nikdy nebylo proneseno prorocství z lidské vůle, ale Duchem svatým puzeň mluví lidé od Boha « (2 Petr 1,21). K vysvětlení vzniku Starého zákona se užívá obrazu : Bůh dýchne na spisovatele biblických knih, ti tedy vdechnou do sebe Božího ducha a pak jsou jím zevnitř puzeň, aby mluvili a psali. Tohoto obrazu užíváme ještě i dnes, když označujeme celé Písmo svaté jako » inspirované « Bohem.

S jiným obrazem se často setkáváme ve středověkých rukopisech bible. Evangelista sedí a píše své dílo. Jeho ruce píší, jeho hlava je skloněna k naslouchání. Na jeho rameni sedí holubice, symbol Ducha svatého. Šeptá mu do ucha slova, která má psát. Zde tedy máme názornou představu, že Písmo svaté bylo Bohem » diktováno «. Bibličtí spisovatelé jsou myšleni jako » sekretáři «.

Nesmíme nikdy zapomenout, že obojí je jen přirovnání. Jako přirovnání má obojí svou

hodnotu, ale také své nebezpečí. Nebezpečí záleží v tom, že se podceňuje lidský podíl při vzniku Písma svatého. Když Bůh používá člověka jako » nástroje «, pak je to něco docela jiného, než když člověk udělá jiného člověka svým » nástrojem«. Kdo udělá jiného svým nástrojem, ponižuje ho; když Bůh používá člověka jako nástroje, povyšuje ho. Otrok člověka musil být bez vůle a musil se zříci vlastního díla.

Člověk - Boží nástroj

Koho bere do služby Bůh, ten může právě v jeho službě rozvíjet svou vlastní svobodu a své vlastní dílo. Tato věta zní paradoxně. Je však správná z toho důvodu, že Bůh není bytost uvnitř tohoto světa, nýbrž bytost, která uskutečňuje své dílo z docela jiné oblasti ve veškeré pozemské skutečnosti a skrze ni. Jestliže dva lidští spisovatelé pracovali na jedné knize, můžeme a musíme přesně rozlišovat podíl jednoho a podíl druhého na hotovém díle. U bible nemůžeme rozlišovat žádné podíly, ačkoli musíme říci, že i zde je dvojí autorství : lidské a božské. Každá biblická kniha je zcela od Boha a zcela Boží slovo, a přece je zároveň také zcela od svého lidského spisovatele, a není tam ani jediná věta, ani jediná myšlenka, o níž by se mohlo říci, že nepochází od lidského spisovatele, nýbrž jedine od Boha. Musíme dokonce ještě výrazněji říci: právě proto, že ta kniha je tak velice dílo Boží, je také zcela dílo příslušného člověka ; právě proto se při sepsání knihy plně uplatnily zvláštnosti a svoboda tohoto člověka.

Tyto úvahy nejsou nejnovějšího data. Už ve středověku, kdy se malovaly do rukopisů bible miniatury s našeptávající holubicí, napsal teolog Tomáš Akvinský : » V Písmu svatém se nám předkládají božské věci tím způsobem, kterého obvykle používají lidé.« Tuto větu citoval Pius XII. ve své biblické encyklice » Divino afflante Spiritu «.

Správné pojetí lidského podílu na Písmu svatém je třeba promyslet po všech stránkách. Jen tak se vyhneme tomu, že bychom otevřeli bibli s chybným očekáváním.

Pravé a plné lidské slovo

1. Spisovatel té neb oné knihy Písma svatého nemusil vědět, že jedná pod zvláštním vlivem Božím. Listy Nového zákona vznikly například vesměs jako příležitostné spisy z docela konkrétních podnětů. Samozřejmě měli jednotliví spisovatelé zvláštní zážitky zjevení, které pak došly výrazu v jejich spisech. Ale tak tomu nemuselo být vždycky. Biblická kniha, která zachytila jen lidské tradice, anebo vznikla jen z »vlastního« přemýšlení spisovatelova, nemusí být proto méně inspirovaná než kniha, kterou předcházely zážitky zjevení.

Nesmíme tedy také zaměňovat biblickou »inspiraci« s inspirací u básníků a umělců.

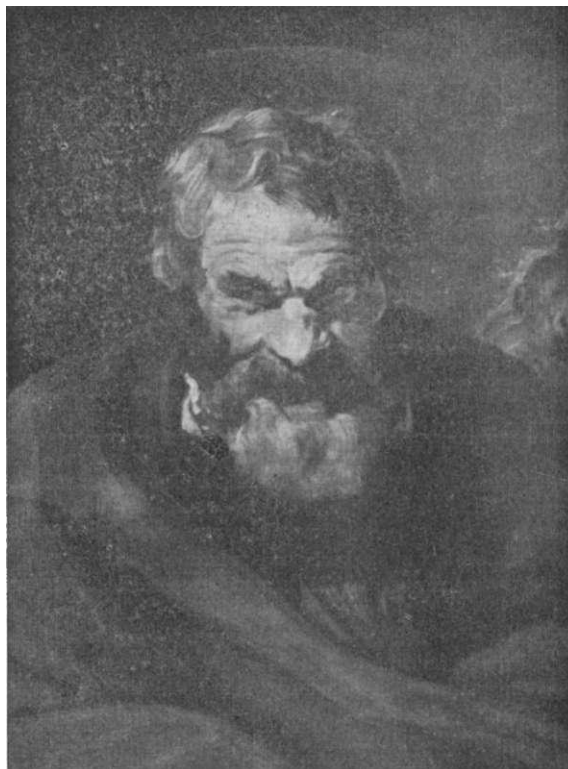
2. Nic nenutí Boha, aby dal napsat knihy bible jen slavnými osobnostmi. Pozdější židovská a křesťanská tradice ráda odvozovala knihy s neznámými autory od významných mužů; např. Pentateuch od Mojžíše. Když moderní bádání z oprávněných důvodů pochybuje v mnohých případech o správnosti těchto lidských tradic, nedotýká se to nijak Boží cti.

I když biblický text výslovně jmenuje určitého spisovatele, jsou případy, kde je biblická věda k takové výpovědi skeptická. To souvisí s tím, že v antice se nepřikládalo tak velký význam jako dnes tomu, aby kniha byla uveřejněna pod autorovým vlastním jménem. V některých případech se dávala přednost tomu, aby kniha vyšla pod nějakým slavným jménem z minulosti. Musíme tedy předem počítat s tím, že někteří bibličtí autoři vkládali svá díla do úst slavným mužům jako Mojžíšovi, Davidovi, Šalomounovi, Petrovi nebo Pavlovi. Protože to tehdy bylo běžné, nelze tuto tak zvanou »pseudepigraphii« označovat ani za vědomé matení, ani za lež. Avšak pak ani není nedůstojné Boha, vyskytují-li se v Písmu svatém také knihy tohoto druhu. Jednotlivě je dnes ovšem často obtížné takovéto otázky autorství rozhodnout. Z hlediska »inspirace« je to však vedlejší.

3. Bůh také není odkázán na to, aby dal sepsat nějakou knihu jediným spisovatelem a najednou.

Není v rozporu s »inspirací« kniha, kterou psala staletí, která byla stále znovu doplňována a přepracována.

Jako příklady je zde třeba uvést ze Starého

SLAVKOV (obrazárna). — Jakob Jordaens, Sv. Marek

zákona Pentateuch * a několik knih prorockých. Evangelisté zpracovávali vyhraněně formulované tradice o Ježíšových činech a slovech, které byly v prvokřesťanských obcích podávány dále několik desetiletí ústně a přitom ovšem rozmanitým způsobem zkracovány, doplňovány a přetvářeny. Na začátku nestálo Písmo svaté, nýbrž živá, učící a svátosti udělující církev, jejíž hlásání nauky pak našlo svůj výraz v evangeliích.

Vznik evangelií také ukazuje, že si nesmíme vždycky představovat vznik biblických knih jako »sepsání«. To platí i o rozsáhlých částech Starého zákona. Bible pochází z doby, kdy ústní kompozice a tradování podle paměti ještě hrály mnohem větší úlohu než dnes.

4. Bible neobsahuje žádnou zvláštní »božskou řeč« a žádný zvláštní »božský sloh«. Každá kniha obráží řeč a sloh svého lidského spisovatele.

* Od penta (pět); pentateuch je souhrnný název pro pět knih Mojžíšových.

Řeč závisí především na době vzniku knih. Tak v bibli následují po sobě tři řeči : hebrejščina, aramejščina a řečtina. V hebrejštině Starého zákona se obráží několik období jazyka a pravopisu i různé dialekty. Avšak leccos bylo vyrovnáno pozdějším sjednocováním biblického textu při jeho dalším tradování.

Ve starověku se tak intenzívně neusilovalo o osobitý sloh jako dnes u nás. Zato platily pro různé literární druhy pevnější jazykové a stylistické konvence než dnes. Jazyk a forma pro dopisy, vyprávění, písně, sbírky zákonů, modlitby, filosofické výklady atd. byly tradičně pevně stanoveny. Aby se nějakému spisovateli rozumělo, musil se řídit těmito konvencemi (srov. třeba úvod a závěr Pavlových listů, které dbají těchto daných skutečností).

Kvalita řeči a slohu biblických autorů může být různá. Bible obsahuje vrcholné projevy světové literatury ; vedle nich některé části nevykají nad průměr.

Čte me-li bibli v překladu, nejsou tyto rozdíly příliš nápadné. Neboť silné překladatelské osobnosti (jako v Německu Martin Luther) oblékají celou bibli do roucha své vlastní, silně výrazné řeči. Teprve četba bible v původním znění ukazuje tyto rozdíly v celé jejich pádnosti.

5. Bůh nevyjadřuje v bibli své výpovědi tím způsobem, jakým se v lidské řeči výpovědi vždycky vyjadřují. V lidské řeči lze ovšem činit také vědecké výpovědi. Pak je každý z užitých pojmů přesně definován a všechny pojmy jsou uvedeny do přesného vztahu k sobě navzájem. Při analýze vědecké věty můžeme přesně říci, co bylo vyjádřeno a co nebylo vyjádřeno. I v bibli se mohou vyskytnout výpovědi tohoto druhu, především v právnických textech Starého zákona. Avšak vědecké výpovědi nepředstavují normální způsob lidské řeči, a také již předpokládají jako celkové pozadí jiný způsob poznání a vyjadřování, v němž se vždy nějak uplatňuje celek světa. Všechna naše slova jsou pak mnohorozměrná; žádné slovo nedává smysl, aniž vstoupí do nejrůznějších vztahů ke všem možným jiným slovům ; nemůžeme učinit žádnou výpověď, aniž zároveň s větší nebo menší intenzitou spolu vypovídáme a spolu potvrzujeme nekonečnou plnost jiných skutečností. Tou komplikovanou strukturou, kterou vždycky realizujeme jako něco samozřejmého,

vyznačují se ovšem také normální výpovědi bible. Čím intenzivněji je nějaký text umělecky ztvárněn, tím silnější je svět v něm zaznívající. Biblická řeč je ve značné míře umělecká.

Bylo by nesprávné připravovat lidskou a uměleckou řeč bible o její dimenze. Zde mluví Bůh sám nikoli vědecky a právnicky, nýbrž tak, že si přivlastňuje všechny propastné hloubky výpovědi, všechno měnivé, všechno, co zůstává v pozadí, i všechno dosud nerozhodnuté a otevřené, co může taková řeč skrývat. Nesmíme se ptát: Co zde Bůh vlastně mínil ? Taková řeč není roucho pro vědecké these, roucho, které bychom museli odstranit, abychom pronikli k jádru, nýbrž výpověď sama.

Normální lidské řeči je však také vlastní, že všechno, co vypovídá, netvrdí se stejným důrazem. Něco určitého je jádro smyslu, a všechno ostatní se jenom spolu vypovídá, aby bylo možno to jádro smyslu srozumitelně vypovědět. V oblasti toho, co se spolu vypovídá, jsme mnohem spíše hotovi k revizi než v jádru smyslu, o který v daném případě jde. Tak nelze dobře říci, že Bůh stvořil svět, aniž do výpovědi vnášíme také zcela určitou představu o světě a jeho výstavbě. Jsme však hotovi při změně obrazu světa následkem vědeckého pokroku tuto část výpovědi revidovat, aniž přitom musíme nebo chceme odvolat jádro výpovědi, totiž stvoření světa Bohem. To vede k další úvaze.

(Pokračuje)

KAMERÁL

(Vedle Měšťanské besedy)

*STARÁ ty školo plzeňská v Kopeckého sadech,
vzpomínky za tebou, stále živější jich nádech.
Veliké, vysoké sály s plynovými světly,
schodiště honosně široké do pater světlých.*

*KAMERÁL — staré státní účetní kanceláře,
kde cifry černé utíkaly ve foliantu,
na stolech dubových zacákané kalamáře,
Má dáti — Dal střídalo se v listech foliantů.*

*Později škola sedla si namísto písařů,
vyschlí učitelé s ukazovátkem v ruce,
chodili mezi lavicemi krokem šafářů,
a hřímali halasně věděním k žáčků muce.*

Sbírka » Město slunce «

F. C. Štěrba

r o z h l e d y

PAVEL VI. ZA MÍR NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ

Když píšeme tyto řádky, na Blízkém východě (9. června) obě strany uposlechly resoluce Bezpečnostní rady Spojených národů a přestaly válčit. Nejbližší dny ukážou, do jaké míry obě strany (a také mocnosti, které v izraelsko-arabském sporu mají své zájmy) opravdu chtějí mír a jsou proň ochotny učinit i oběti. Ukončením bojů se splnila část vroucího přání a výzev sv. Otce Pavla VI., které opakoval ode dne, kdy se nad Blízkým východem začala stahovat mračna. Ne vždy se jeho slovům dostalo sluchu, jak zasluhovala, ale každý přizná, že to byla slova nezištná, vedená nadějí přesahující lidské obzory, spoléhající především na Boha.

Modlit se za mír ve světě je jedním z hlavních účelů jeho pouti do Fatimy, řekl 3. května, když pouť ohlásil; znovu to zdůraznil v kázání při mši svaté na fatimském prostranství a v ostatních proslovech za cesty (str. 150-3). Když se vztahy mezi Izraelem a arabskými zeměmi začaly přiosťovat, v neděli 21. května Pavel VI. zval věřící shromážděné na náměstí sv. Petra, aby modlitbu Anděl Páně obětovali za mír. » Modlitba znamená vždy novou sílu, s klidem a důvěrou se jí obrátíme k Bohu. « Na svátek Božího těla, 25. května, arabské země už začaly blokádu Akabského zálivu a U Thant se vracel s nepořízenou z Káhiry: Pavel VI. v poledne opakoval výzvu k modlitbě: » Znovu začaly boje na Dálném východě a víchr věstící bouří vane na Blízkém východě. Jaká to bolest pro nás! Je nebezpečí, že země Ježíšova se stane dějištěm války. K napjatým sporům došlo v zemi, v níž křesťanské náboženství se stýká s dalšími dvěma jednobožskými náboženstvími, která se rovněž hlásí k Abrahamovi ... Budeme se modlit, aby mír zůstal v srdci lidí a učinil je schopnými dobrých skutků, takových, které zaženu hrůzu nových bojů. «

Podobně varoval před válkou a nabádal k modlitbě v neděli 28. května; papežským zástupcům v Káhíře a v Jeruzalémě psal, aby jménem Svaté stolice požádali tamější vlády, aby žádným, ani nezamýšleným incidentem, nedaly záminku k ničemu, co by mohlo znamenat začátek války.

V neděli 4. června v poledne mír ve Svaté zemi byl zase úmyslem společné modlitby s věřícími. » Chceme všichni doufat, že ona posvátná místa a ona požehnaná země budou ušetřeny bolestí a zkázy, jež by byly následkem bojů; chceme doufat, že mezinárodní instituce, jejichž úkolem je zaručit mír mezi tamějšími národy, se postarají o ochranu pro svatá místa. «

Když 5. června válka propukla, Pavel VI. poslal telegramy U Thantovi a papežským zástupcům v Jeruzalémě, Káhíře, Sýrii, Libanonu a Íráku, aby zásahem u příslušných vlád ze všech sil hleděli ukončit srážku. 6. června ústředí katolických cha-

ritních organizací vydala prohlášení na pomoc obyvatelstvu krajů postižených válkou.

Proslov při generální audienci 7. června byl výkřik bolesti nad zuřící válkou: » Naše generace by měla vědět, co je to válka a co může být moderní válka; zdá se, jako bychom zapomněli na její strašnou skutečnost, protože stále ještě někteří lidé kladou svou důvěru v její slepé vražedné násilí a myslí, že válkou nastolí řád a spravedlnost mezi národy. Víc jak dvacet let se všude hlásá mír a mír; a toto je výsledek? Každého velmi bolí, že jsme svědky nové války; daleko víc však tíží mysl zklamání nad neupřímností nebo nad marností lidského úsilí zavést mír ve světě. Nic tedy nedovede vyrvat z lidských srdcí a z jejich politiky nenávisť, násilí, pomstychtivost a krutost? Ani slova, ani propaganda, ani naděje, ani mezinárodní instituce, ani předtucha toho, co válka s sebou nese? Tak po staletích civilizace a po zářivých červánkách nových časů stále tedy platí starověká cynická definice o krutém člověku, že totiž člověk je člověku vlkem? Milované děti, nikdy nezoufám nad mírem, protože nechci zoufat nad lidmi a protože vždy chci doufat v sílu evangelia, která je nepřemožitelná, i když vítězí jen pomalu a i když se proti ní bojuje; chci doufat v pomoc milosrdného Boha. Neočekávejte ode mne v této chvíli a na tomto místě jakýkoliv úsudek o konfliktu, který právě zuří. Chci jen přijmout za své jedno volání, které se ozvalo: Ať je zastaven boj; záchranu lidských životů mají za cíl moje slova; ať se znovu zasedne k čestnému a rozváznému vyjednávání; ať se dopřeje důvěra institucím, které usilují o pokojné vztahy mezi národy; dej Bůh konečně, aby odpovědní mužové dovedli orientovat mysl všech k řešení, která odpovídají spravedlnosti a svornosti, a ušetřili lidem nové oběti na životech i na majetku; ale též hanbu nové války. Svatý Otec potom opakoval své přání, aby Jeruzalém byl prohlášen za otevřené město* a aby posvátným místům byla zaručena nedotknutelnost. Povinností nás křesťanů v tyto dny války je láska vůči všem lidem, i když snad pro jejich jednání máme slova odsouzení, a pak modlitba, aby se lidé mezi sebou zase smířili, aby zvítězil smysl pro spravedlnost.

Když 7. června v noci Bezpečnostní rada přijala resoluci vyzývající válčící strany, aby zastavily

(pokračuje na str. 165)

* Pojem » otevřené město « předpokládá zuřící válku; k návrhu, aby Jeruzalém byl ušetřen jakýchkoli válečných operací, se připojil též U Thant, italská vláda o to požádala Bezpečnostní radu. Bohužel nedošlo k tomu. V Jeruzalémě, třebaž jen několik hodin, se ostře bojovalo. Podle prvních zpráv byla vážně poškozena bazilika Zesnutí Panny Marie blízko Večeřadla v izraelské části města. V arabské části střely zasáhly a zničily křížácký kostel sv. Anny. Dlouhou dobu zůstala pod palbou bazilika Sv. hrobu. Byla zasažena i velká mešita Omarova.

MILOŠ ŠEBOR STALO SE NA SVATOU KRÁLOVNU

Příhodu vyprávěl děd, když jsem byl na obecné škole. Byl bych ji dal dávno ad acta jako výstrižek ze starého kalendáře, ale dědovy vzpomínky se nezapomínaly : dovedl upoutat podáním, měl smysl pro zdravou filosofii života a byl člověk věřící, i když ne pobožník. Co víc, byl osoba nad jiné důvěry hodná. Historka mi proto ležela v hlavě i potom, co děd odešel, a vždy jsem si přál oživit ji ještě víc i vzpomínkami od jiných pamětníků.

Obětoval jsem na to první dovolenou, celých osm dní, které příslušely právnímu aspirantu za předmnichovské republiky. Vypravil jsem se do dědova kraje a s pomocí vzdálené tety jsem hledal osoby děje. Frantík i Mařena, hlavní účastníci, byli dávno na pravdě Boží, a jejich děti, kdo ví, kde jim byl konec, nemohly znát příběh jinak než z vyprávění, o nic lépe než já. Ale našel jsem dva nebo tři účastníky bosenskohercegovského tažení, a o to tu šlo, byli to starci kolem osmdesátky; ba objevil jsem i přímou svědkyni onoho neuvěřitelného výstupu, který se odehrál v zámecké kapli na den Nanebevzetí v roce devětasedmdesátém.

Bylo to tak : když děd vyšel z kadetní školy, byl u nás klid i přes nesnadnou situaci v Evropě, a život v posádce byl jednotvárný a nudný. Přišla však rusko-turecká válka, Berlínský kongres a po něm rakouský experiment v Bosně a Hercegovině. Dědova posádka však na tomto tažení neměla účast a mladý důstojník toužil po dobrodružství. Rozhodl se k něčemu, co bylo tehdy neobvyklé : hlásil se do pole dobrovolně. Nebyl sám ; byl tu Franta Čihák, desátník u pionýrů, dědův krajan :

»Pane lajtnant, zařídějí to, já bych rád s vámi tam dolů.«

Nebylo to jednoduché. Rakouský systém nepřál osobním výjimkám, a tak o obou žádostech musil rozhodnout sám velitel okupační armády bosenskohercegovské, polní zbrojmistr baron Filipovič, do té doby sborový velitel v Praze. Ale i při všech průtazích a vyšetřo-

váních, zda v tom není něco podezřelého, byli oba dva do šesti neděl dole v Bosně, a společně si říkali, do čeho jsme to jen lezli. Děd byl určen za pobočníka generálmajora Samce, ten byl znám jako Čech, rodem z Poděbrad, u jehož štábu se nemluvilo jinak než česky, kdežto Franta stavěl mosty, na Sávě, na Dřině, na Mijlače a přes vyschlé rokle v bosenských horách. Šlo do tuhého a při obraně Banjaluky důstojníci bojovali nikoli se šavlí, ale s puškou, ba i na bodák.

Franta Čihák, je třeba dodat, měl dvě lásky. První z nich bylo povolání pionýrské. Toužil po něm od malička a měl pro ně vlohy po tátovi i po předcích. Všichni byli sekerníci a Frantův táta prodělal italské tažení jako zákopník. Franta vynikal zručností. Na vojně na sebe upozornil několika zlepšovacemi návrhy při stavbě mostů, a to mu vyneslo nejen obě hvězdičky, ale tu a tam i zlatku navíc, kterou poctivě posílal mámě. Kromě vdané sestry neměl sourozence, a máma, vdova, hospodařila ve vsi sama na chalupě.

Druhá láska byla Mařena, děvče ze statku, a v tom byl kámen úrazu. Mařčin táta Frantovým plánům nepřál, i když byly průhledné jako křišťál:

» Vydrž to pět let, do té doby budu šikovatel, poznáš pak kus světa a zle se nám nepovede, « desátník opakoval děvčeti, kdykoli se dostal domů.

Mařena stála dlouho v slově, i když se táta mračil; měla také zastání u matky, která před lety měla tajnou lásku, vojáka, a holce rozuměla. Co se však nestalo : Mařenin táta si rád zapytlačil a nadlesní, Billich, nad ním držel ochrannou ruku — Mařena se mu líbila. Pak přišel s návrhem, rovnou k rodičům, že by mohla být v masopustě svatba. Billich byl čtyřicátník, s bříškem, starý mládenec, a čekal povýšení na lesmistra. Vrchnost mu doporučila, aby se oženil. Bylo o něm známo, že trpěl na děvčata.

Kdo ví, jak by to bylo dopadlo, protože Mařena měla svoji hlavu. Začátkem září, psal

se rok osmasedmdesát, přišel však na Frantovu matku dopis z okresního hejtmanství, s pečeti jako posvícenský koláč, a v něm zpráva, že četař Čihák padl za císaře a krále v boji proti povstalcům. Vdova dostala sto zlatých od eráru a velitel pluku k tomu přidal padesátku ze svého, s pochvalným říkáním, že padl jeho nejlepší pionýr.

Asi za měsíc napsal staré Čihákové můj děd z Mostaru, co a jak se vlastně stalo. Omlouval prodlení tím, že se dlouho pátralo po Frantovi. Podle hlášení vojínů, kteří přežili srážku s povstalcí, Frantu zasáhla nepřátelská kule do čela nebo do spánku, když stavěli pozorovatelnu v Kabanském průsmyku, nad hlubokou roklí, bylo to právě na svátek Nanebevzetí; četa opětovně palbu a skolila asi čtyři útočníky na protější skalním výstupku; Franta se však zřítíl do rokle. Spolu s ním padl jiný pionýr, jehož tělo se našlo na stezce v roklí, tři dny po srážce, když naši vyčistili celý úsek. Týden před smrtí byl Franta povýšen na četaře a vyznamenán velkou stříbrnou medailí za chrabrost před nepřítelem.

Je ještě ranní šero, když se na návsi v Lišně řadí průvod, tři pryčky, obsazené svatebčany. V první, s vrchnostenským znakem, nadlesní Billich s matkou, ve stejnokroji, po boku tesák; ve druhé Mařenin svědek, starosta se ženou; ve třetí nevěsta s rodiči. Průvod míří ne ke kostelu, ale na zámek, dobrou hodinu jízdy.

Oddavky se mají konat o půl šesté, při první mši. Na zámku je pouť, kaple je zasvěcena Svaté královně. Den i hodinu si určila nevěsta; místo si vymínil ženich, hlavně proto, že svědectví na svatbě mu přislíbil sám mladý hrabě. Nevěsta si přeje sňatek v tichosti, i když ví, že se událost v kraji nedá ukrýt.

Kaple je přeplněna i přes ranní hodinu, lesníci v kroji, lidé ze zámku, ba milostivá vrchnost, známá časným vstáváním.

Mařena si říká modlitbičku k své patronce, vzpomíná, že je tomu právě rok, co Franta padl dole v Bosně, a vyčítá mu, proč tam chtěl dobrovolně; ženich, upjatý ve stejnokroji, s přetékajícím břichem, je jí protivný a ráda by se viděla za horami.

Oba stojí před oltářem, za nimi svědkové; farář přednáší formuli svatebního slibu. Ženich odpovídá zpohotova, hlubokým a chraptivým hlasem; teď je řada na nevěstě.

Mařena nic; kněz opakuje otázku; nevěsta hlavu dolů, pozoruje krajkové výšivky na purpurovém klekátku. V kapli je ticho, mladý hrabě odkašlává, ženich se obrací na nevěstu, celý brunátný, Mařčin otec vystupuje z řady svatebčanů a pošťuchuje děvče; Mařeno, co je s tebou, probuď se.

Nevěsta je však jako ve vidění, slyší kroky, odměřené a vojenské, ráz dva, ráz dva, rozléhají se pod klenbou kaple, slyší starou Billichovou, kterak ječí: »Pane faráři, svěcenou vodu! Umrlec si přišel pro nevěstu!« Není to však nebožtík, ale Franta v pravé podobě, dokonce císařsko-královský šikovatel pionýrů, v polním stejnokroji, uřícený, těžce oddychuje, a už si Mařenu drží, oběma rukama, kolem pasu.

Zmatek je všeobecný, ani kněz neví kudy kam, když leknutím ministrant upustil kadidelnici; jen Mařena nezapomněla, kde se přestalo:

»Ne, pane faráři, není to moje vůle vzít si pana nadlesního Billicha. Mám ráda zde přítomného Frantu, a jiného nechci.«

V té chvíli zdaleka neví, zda se jí to jen zdá. Kdyby věděla:

Je tomu právě rok, snad na hodinu, co se povstalecká kule odrazila od skály a omráčila četaře Čiháka úderem do čela, na skalním ostrohu v Kabanském sedle, za svítání; Franta, chlap jako hora, se řítíl do propasti, uvázl však na výstupku a přišel k sobě. Kolem poledne ho vyslídila hlídka turecké pěchoty, a to bylo jeho štěstí. Je třeba vysvětlit, že obecným hnutím v Bosně a Hercegovině byly proti Rakousku strženy do boje i posádky turecké, nějakých třicet praporů pěchoty a asi deset baterií horského dělostřelectva, které neměly žádné instrukce z Cařihradu, a přidaly se proto k povstalcům. Polní zbrojmistr Filipovič se tak octl ve válce s Tureckem i bez vypovězení nepřátelství. Rozdíl byl v jednom: povstalci nešetřili zajatců i přes výstrahy z naší strany, kdežto turečtí velitelé jakž takž dbali řádu pozemní války.

To Frantovi zachránilo život. Turci ho odvěkli do pevnůstky, jmenovala se Stolač, kde se mu dokonce dostalo ošetření společně asi s deseti jinými rakouskými zajatci. Stolač vzdoroval po několik dní, Turci však zajatce odeslali do zápolí. Baron Filipovič se rozlétl,

když se pevnůstka dlouho bránila, a nasadil nejtvrďší jednotku okupační armády, třetí prapor císařských myslivců, který se s nepřítelem nemazlil. Po celodenním boji ztekli horská opevnění a zbytek odporu vzali na bodák.

Tím Frantovy osudy nekončily. Turecko po porážce Ruskem přebudovávalo svoji armádu a Franta jako zkušený pionýr jim byl dobrý. V Cařihradě jich shromáždili několik s určením pro kursy mostařstva jako instruktory. Naléhání, aby se podala zpráva do Sarajeva, a poukazy na to, že Turecko a Rakousko nejsou ve válce, se nesetkala s porozuměním; turecký velitel dal Frantovi najevo, že dostane na místě padesát na holá chodidla, bude-li se zdráhat. Zavezli je kamsi ke Smyrně, oblekli do polovojenského stejnokroje a nakomandovali do pionýrské školy. Franta se naučil za pár měsíců trochu turecky a svou zručností si vydobyl obecného respektu.

To mu nebránilo, aby nepomýšlel, jak se dostat domů. Příležitost se naskytla: zmocnili se rybářské bárky, bylo jich celkem pět zajatců, a pustili se od pobřeží směrem na Řecko, byl příznivý vítr a veslovali. Franta, hodností nejstarší, se ujal velení. Po dvoudenní plavbě se skrovnými zásobami se za ranní mlhy div nesrazili s jiným plavidlem. Zblízka rozpoznali červeno-bílo-červenou vlajku císařského a královského námořnictva: byla to rakouská fregata, která tu křížovala spolu s jinými jednotkami, když Rakousko chtělo zdůraznit, že má co mluvit do věci Úžin. Na Frantův povel se pustili do křiku, » Kriegsmarine, her zu uns, « to však ani nebylo třeba, protože sám kapitán, na velitelském můstku, je zpozoroval.

Projeli se po Středozemním moři, pak Bosporem do Černého moře a zpět na Jadran, než se dostali k velitelství do Sarajeva. Putovali za mříže, k profousovi, a auditoriát je všechny vyšetřoval nejdřív pro desertci, pak pro pirátství; krádež plavidla se hodnotila podle rakouského práva jako námořní loupež, a na to je prach a olovo; ale to se vše vysvětlilo, v celém Sarajevu se o ničem jiném nemluvalo a mořeplavci se stali slavní.

Četaře Čiháka si dal nastoupit sám zemský velitel v Sarajevu, vévoda z Würtemberku, vlastnoručně mu připjal zlatou medaili a ještě ho v tu ránu povýšil na šikovatele. Navíc dostal šest neděl dovolené k návštěvě rodiny.

Místo aby telegrafoval matce a Mařeně, Franta se rozhodl, že všechny ve vsi překvapí. Jel od večera, celou noc a celý den, s dlouhým čekáním ve Vídni, a ještě celou noc než vystoupil z lokálky před svítáním. Na stanici čeká mlynář Spurný, nemůže ho poznat; pak Frantu překvapuje otázkou, zda přijel na svatbu. Franta není člověk od řeči, chce hned vědět, kde, kdy a s kým; má divné tušení. Mlynář vysvětluje, Franta však nečeká až dopoví; už se žene, cesta necesta, čepici v ruce, rovnou k zámku; zbývá sotva hodina. Pro dobrého chodce se počítá dvě a půl, přes kopce a lesem, zkratkami po stezkách.

» A co pořád chtějí ještě vědět, « ptá se mě hlavatý Razím, veterán z bosenskohercegovského tažení, celý nevrlý z mých otázek; » jak to skončilo, přece vědí od svého dědečka: Franta se s Mařenou vzali u nás v masopustě, za svědka jim byl sám baron Filipovič, zastupoval ho přece váš děd, tenkrát zbrusu nový hejtman u myslivců, a ten přivezl nevěstě zlatý náramek a Frantovi hodinky. Měl kluk štěstí. «

» Přímluva Svaté královny v tom byla, sousede, « opravuje stará Neprašová, svědkyně scény v zámecké kapli; » stal se zázrak, říkejte co chcete, učiněný zázrak. «

Z » *Povídek na okraji dne* «

EPIŠTOLY

1 Kor 9, 24-25

*Desítky diskařů roztančí se v kruhu
pak vypustí disky z hlazeného dřeva
Po' nich celé stovky štíhlonohých běžců
vyrazí od startu po průzračném vosku
antukové dráhy Tisíc oštěpařů
napne bronz svých svalů dřívě než vypustí
oštěp s ocelovým bodcem Avšak jenom
jeden ze všech skloní hlavu pod měděnkou
vavřínu vítězství Protože však všichni
tito závodníci ovládají každý
lesk skleněných vláken nervů svých slabostí
zinkové folie vášní svého těla
pokuste se i vy lidé získat vavřín
Ale ne ten který vysuší zlatý prach
slunce rozpuštěný v průsvitném vzduchu let
takže zbude pouze mlá a nevýrazná
vůně minulosti... Vždyť vy máte možnost
získat vavřín který měřen fosforovou
kuličkou světla bude vám stále jiskřit
cínem v krajce rosy věčnosti věčnosti*

F.K.

(pokračuje ze str. 161)

nepřátelství, Pavel VI. poslal telegram hlavám válčících států a ve jménu Božím je zapřísahal, aby výzvu přijaly a začaly vyjednávat.

Tato vyjednávání nebudou lehká, stálo dva dni potom ve vatikánském L'Osservatore Romano : v arabských zemích se píše, že Jeruzalém není ztracen pro věc islámu — ale Židé se těžko se vzdají všeho, čeho nabyli ohněm a krví. Je třeba však konečně vyřešit tzv. palestinskou otázku, a zvláště umožnit, aby přístup k palestinským posvátným místům byl zaručen všem, bez rozdílu národnosti a vyznání. Za nejuvhodnější řešení třeba považovat to, které přijaly Spojené národy už v letech 1947-1949, aby totiž posvátná místa byla dána pod mezinárodní správu. Rozhodnutí Spojených národů provedeno nebylo a Jeruzalém zůstal násilně rozdělen na dvě části demarkační čarou na místech, kde se zastavila r. 1948 židovská a arabská vojska v okamžiku, kdy ustaly boje ; mezi nimi nebyl opravdový mír, nýbrž jen příměří, které bylo opětovně porušováno krátkými přestřelkami, až ve dnech 5.-7. června tam zase propukla otevřená válka. Ve třech encyklikách a zvláštní exhortaci papež Pius XII. v letech 1948-1949 volal po trvalém míru pro Palestinu a po mezinárodní dohodě nad posvátnými místy. Nyní nadešla opět vhodná chvíle dát mír zemi, v níž se narodil, žil, zemřel a vstal z mrtvých Kristus a v níž založil svou církev, a zaručit volný vstup všem, kdo se hlásí k duchovnímu potomstvu Abrahámu.

jh

KŘESŤANÉ A MARXISTÉ V ROZHOVORU

Na 200 sociologů, filosofů a teologů se sešlo na 27.-30. dubna do Mariánských Lázní na symposion uspořádané sociologickým ústavem ČSAV a západoněmeckou Společností sv. Pavla. Po Salcburku a loni v Chiemsee se symposion poprvé konalo v zemi obsazené komunisty : odmítlo Lipsko, Maďarsko, Polsko, až se Společnosti otevřelo Československo. Letošní konference měla téma » Tvůrčí činnost a svoboda v humánní společnosti «. Mezi účastníky ze Západu byla řada předních jmen, jako komunisté Francouz Garaudy, Italové Luporini z florentské university, Gruppi, zástupce ředitel ideologické komise ÚV IKS, a katolíků : salesiánů dona Miana, sekretáře sekretariátu pro nevěřící, a dona Girardiho ze salesiánské římské university, dominikána P. Congara, jezuitského asistenta P. Vargy atd. Nás budou více zajímat účastníci z ČSR : pět kněží, z nichž snad jediný P. Habáň byl filosoficky připraven na diskusi, 7 protestantských duchovních, mezi nimi prof. Hromádka ; nikdo z řad katolických laiků, zato silná byla delegace čs. marxistů, jejichž jména najdeme u protináboženských článků a studií : Peluška Bendlová, dr. Erika Kadlecová, Milan Machovec, Vítězslav Gardavský, Jaroslav Hraničká, M. Průcha, Kalivoda, Nový atd. Katolické delegace z ostatních zemí obsazených komunisty byly na vě-

decké úrovni ještě nižší. Nechyběl incognito ani vedoucí církevního úřadu Hrůza. Nikdo jiný na přednášky a diskuse nesměl, policie ten dům, nazvaný po zemřelém italském odboráři di Vittoriovovi, přísně hlídala.

Těžko podat krátký obsah 24 přednášek ; posluchač se stěží ubránil úsměvu, když slyšel, jak katolíci uvádějí marxistické autory, a marxisté encykliky Mír na zemi nebo Pokrok národů, když chválí činnost posledních dvou papežů. Přednášky byly dost otevřené a křesťanští řečníci přiznávali chyby v kázání evangelia, přílišné ustupování duchu doby. Ale ani v marxistických příspěvcích nebylo triumfalismu, jako by vítězstvím socialismu byly vyřešeny všechny problémy. » Své filosofické, ideologické, sociologické a také teologické systémy musíme ověřit na světě reálním, « řekl při zahájení vedoucí Společnosti sv. Pavla a původce rozhovorů dr. Kellner. Skutečně, západní účastníci si mohli ověřit slova marxistů o svobodě atd. na skutečnosti, kterou viděli kolem sebe, jestliže měli oči otevřeny. » Každý den visela nad námi jako Damoklův meč přímá srážka « ; své zástupce neposlala Sovětská akademie věd ani ruská pravoslavná církev ; v posledním okamžiku bylo zakázáno odjet sekretáři Společnosti sv. Pavla ze Španělska.

Třeba říci, že za dnů konference došlo k plodné diskusi vysoké úrovně: Zásahu o to mají především západní účastníci; např. marxisté Garaudy a Luporini představovali pro moderní teologii, zastoupenou Congarem z Francie a Metzem, Friesem a Moltmannem z NSR, dobré partnery, kteří znají existencialismus, ale též Teilharda de Chardina. Velkým překvapením musela být jejich vzájemná diskuse pro účastníky z Východu, kde podobné diskuse jsou v začátcích, a i ty ještě státní aparátčící potlačují, kde mohou. Přesto se ozvaly nejednou i z úst čs. marxistů hlasy po pluralistickém marxismu, po zboření zdi tuhé státní filosofie a k novému zamyšlení na filosofických základech.

» Třebas jsme přesvědčeni, že nelze budovat nový svět bez Boha, « řekl mj. don Miano, » jsme ochotni uznat všechno, co je opravdu lidské. Podstatnou podmínkou dialogu je účinný pluralismus, tak aby pravda nebyla výsledkem nátlaku jedné strany, ale vzájemné spolupráce ... Svoboda náboženství musí zahrnovat nejen svobodu kultu, ale taky svobodu organizovat se a vychovávat podle náboženského přesvědčení. «—» K rozhovoru mezi křesťany a marxisty může dojít v řadě oblastí, např. při vyřešení otázky míru a války a při nastolení nového řádu, « dodal don Girardi.

Hluboké byly úvahy prof. Metzeho z Münsteru a dominikána Congara o poměru mezi jednotlivcem a společností : nejen člověk, ale celá společnost musí žít v ovzduší svobody, míru, spravedlnosti a bratrství ; křesťanská láska se nesmí omezit jen na mezosociální oblast vztahů » ty-já «, ani to nesmí být jen charitativní pomoc sousedu ; křesťanská láska má svrchovaně společenské poslání ; víra je sice — skoro bychom řekli — utopie, ale je to utopie, která vede člověka a hýbe jím, aby pracoval na

SLAVKOV. — Pohled z letadla na zámek

změně světa; křesťanský pojem stvoření není jednou vykonaný Boží kon, ale je to stále trvající proces lidstva, které v dějinách vytváří samo sebe.

Jeden z mladých marxistických teoretiků ČSAV M. Průcha se pokoušel hájit marxismus jako » filosofii lidské existence « s pomocí pojmu odcizení, které má v raných spisech Marxových kořeny nejen ekonomické, ale též existenciální. Marxistická filosofie prý se musí vyrovnat se všemi směry ve filosofii, aby dala odpověď na otázky vyvolané obnovujícím se křesťanstvím. Průcha žádal, aby dialog nebyl chápán jenom jako tlak na změnu podmínek v socialistických zemích, nýbrž jako pomoc křesťanům [k účasti na výstavbě socialismu. Také Machovec, přední bojovník v ČSR za dialog s křesťanstvím, označil otázku po smyslu lidské existence za » základní otázku budoucího marxismu «; marxismus musí dnes hledět odbourat všechny náhražky za transcendentno, jako dějiny, společnost, stát. Budoucím společným úkolem křesťanů i komunistů bude najít » filosofii člověka«, která se neztratí v abstrakci, ale zapojí do oblasti společenské a dějinné, prohlásil Garaudy. Když mu don Miano namítl, že humanismus bez Boha se nakonec obrátí proti člověku, Garaudy odpověděl: » Co by byla vaše víra, kdyby v ní nebylo skryto něco z ateismu, který odmítá sloužit falešnému Bohu? A co by bylo z našeho ateismu, kdyby se z vaší víry nenaučil ne sice transcenci Boha, o němž nemáme prožitou zkušenost, ale transcenci člověka, jehož plný rozvoj žádá, aby se nikdy nespokojil s tím, co dostal z minulosti? «

Velký rozruch způsobily závěry, které ze svých bádání na bývalých věznicích u nacistů i komunistů udělal mnichovský neurolog Matusseck: ukázal, jak každý ideologický tlak ničí osobnost a tvůrčí činnost člověka, a upřel ideologii právo nazývat se vědou, protože nutně vede k jednostrannosti. » Ideologicky řízená společnost nemůže existovat bez moci a násilí, « řekl a dodal, že se na to dají uvést příklady z komunismu i ... z katolické církve. » Ideologovi, který sice mluví o tvůrčí činnosti, chybí otevřenost. V hloubi své osobnosti je tak zajat, že partner v rozhovoru je mu už předem protivní-

kem, nepřitelem, proti kterému musí bojovat. « U marxistů vznikl neklid; Matusseck prý nezkomal dostatečný počet osob, a kterýsi Polák odpovéděl útokem na NSR.

Diskuse byly stále ještě klidné, dokud se nedošlo na otázku svobody. Všichni se k ní hlásili: Machovec neváhal veřejně odsoudit fanaticismus a macchiavellismus — tím myslil zneužití moci — prý se přičiní, aby nikdo nebyl pro víru vyloučen ze studia. » Jestliže přiznáme, « řekl munsterský profesor Heinrich Fries, » že marxismu i křesťanství jde o spravedlivé lidské rozměry, jestliže toto lidské volá po uskutečnění, pak náboženství a křesťanství musí mít ovzduší svobody, aby člověk mohl své lidství plně rozvinout. K tomuto plnému rozvoji nestačí říci, že náboženství je soukromá záležitost; musí být skutečně způsobem a formami, které jsou vhodné pro člověka: na veřejnosti, ve spojení s druhými, věřící musí mít právo se organizovat, svou víru hlásat a pro ni získávat druhé. Náboženská svoboda musí existovat v zájmu člověka. Proto ateismus si nesmí pomáhat státní mocí k propagaci a k vítězství nad vírou; stát — který nemá být státem náboženským, a dnes jím ztěžka být může — nesmí být nositelem ateismu; musí zaručit svobodu její životní prostor a chránit svobodu všech svých občanů. Jeho úkolem je postarat se, aby nedošlo k náboženským válkám, ale ani k pronásledování a diskriminaci kvůli náboženství. Jestliže ateista žádá, aby nebyl nucen vzdát se svých světonázorových pozic, pak se věřící může jistě hlásit o stejné právo. «

Od těchto slov nebylo daleko ke konkrétním závěrům. Udělal je sám dr. Kellner, vedoucí Společnosti sv. Pavla: » Čím to, že r. 1948 bylo v ČSR přes 7000 kněží, a dnes je jich jen 3000; místo 12 kněžských seminářů jsou dnes jen dva, atd.? Došlo k tomuto rozdílu proto, že lid odmítá náboženství, nebo to bylo administrativním opatřením? « Čs. marxisté hledali omluvy, ale sami jim, jak bylo vidět, nevěřili, nebo ona opatření více méně připouštěli; hlavní odpověď však zahraniční účastníci čekali od přítomných katolických kněží. P. Habáň prý mluvil o Šavlové společnosti, která musí najít cestu k pozeňání socialismu, a potom teprve se změní v Pavlovu společnost. Z jeho proslovu sálala nejistota a strach, píše jeden účastník; dělal dojem člověka, který následkem pobytu ve vězení je duševně přepracován, ne-li zhrouten. Tím poučnější bylo vystoupení pražského probošta Stehlíka: Zhoršení situace církve v ČSSR, máme-li na zřeteli statistiky, je vinou jejích tehdejších představitelů, kteří se pletli do politiky, nechtěli pochopit vývoj, kterým se ubírala jejich vlast. Zavinili si to ti, kdo se dnes vydávají za pronásledované a oběti. — Jeho slova byla přijata s ledovým chladem — aniž si byl vědom, svými slovy dal nejlepší ilustraci tomu, jak si svobodu představují komunisté. Jiní zahraniční účastníci se usmívali — tak jako se usmívali, když východoberlínský dr. Fuchs neváhal říci, že encyklika Pokrok národů byla vydána k 50. výročí Říjnové revoluce.

Ještě jednou ona hrozící srážka, o které mluvil dr. Kellner, propukla. Na tiskové konferenci řekl, že dostal od slovenských exulantů z Mnichova telegram, aby se postaral o propuštění tří vězňů biskupů*. Na druhý den na veřejném zasedání k telegramu prohlásila dr. Erika Kadlecová, že se informovala a že jí bylo řečeno, že v ČSSR dnes nikdo není ve vězení pro víru; tím že považuje věc za skončenu. A když kterýsi novinář ještě poznamenal, zda to platí také pro minulost, Kadlecová slabým a nevinným hlasem řekla: »Ano, to platí i pro minulost.« V sále nastala chvíle trapného mlčení. Kadlecová potom podala několik podrobností o vztazích mezi církví a státem: Církev se vměšovala do politiky, r. 1949 proto stát zasáhl, »když katolická hierarchie nebyla ochotna vyřešit vzniklý spor způsobem přijatelným pro stát;« bylo to řešení jednostranné, pravda, tak jak to vyhovovalo státu, ale ne příliš tvrdé. Dnes předpoklady pro nové řešení vztahů jsou lepší, omyly spáchané v minulosti lze napravit, církev pochopila, že socialismus není nic přechodného.

Snad všichni západní účastníci hodnotili konferenci v Mariánských Lázních kladně. Bylo jistě užitečné, že se marxisté a křesťané setkali; led mezi nimi taje. A tál především při soukromých rozhovorech, které pověděly daleko víc než 24 přednášek, někdy velmi vysokých. Bylo zajímavé vidět španělské jezuity v rozhovoru s komunistickými exulanty, římské jezuity s italskými komunisty — z vlastní zkušenosti víme, jak jinak se hovoří v mateřské řeči mimo vlast, třeba názory jsou různé. Čs. marxisté mohli být přítomni »rozhovoru«, jak ho chápou na Západě, a západní účastníci, i marxisté, »z okna« viděli komunistickou skutečnost. »Překročili jsme práh,« řekl Garuady v závěrečném proslovu, »prorazili jsme hranici, která je větší než hranice mezi dvěma státy s rozdílnými společenskými systémy. Co se stalo v těchto dnech, je něco naprosto nového.« Na recepci poslední večer přišel i pražský apoštolský administrátor biskup Tomášek.

Svědectvím o užitečnosti rozhovorů může být i strach, s nímž o nich referovali v ČSR: několik málo rádek v tisku a rozhlase. V rozhlase kladou zásluhu za uskutečnění rozhovorů čs. režimu: jen na půdě ČSSR to byly možné, v NSR je komunistická strana zakázána, takže tam se nedají uskutečnit rozhovory křesťanů s marxisty — v rozhlase asi nevědí, že loni se konference konala v Chiemsee v Bavorsku — podobně jen na půdě ČSSR se mohli sejít marxisté a křesťané ze Španělska.

" *!Í Ů

* Jsou to jezuité Jan Korec a Pavel Dubovský, a Vojtěch Božanský ze společnosti misionářů Božího slova, verbistů, kteří byli tajně vysvěceni na biskupy na začátku let padesátých a od té doby dosud jsou ve vězení nebo pod přísným policejním dozorem. Podle posledních zpráv podobně doposud nebylo propuštěno asi deset kněží, řeholníků i diecézních.

SLAVKOV. — Nádvoří zámku

V Irsku přinesli ke konferenci v Mariánských Lázních historku o setkání marxisty s katolíkem. »Jste katolík?« táže se ho marxista. »Ano, jistým způsobem.« — »Co tím myslíte?« — »Věřím, ale nepraktikuji. A vy jste komunista?« — »Jistým způsobem ano.« — »Jak to?« — »Víte, já praktikuji, ale nevěřím.«

p e t t Ovečka

Jako v jasné noci vidíme nebe poseté hvězdami, tak uprostřed temnot tohoto světa zrak víry vidí neokonečné množství svatostánků — to jsou jako majáky plné světla, které září na obloze našeho pozemského vyhnanství.

Bauthier

SLAVKOVSKÝ ZÁMEK A OBRAZÁRNA

Byla to ironie dějin, když v prosinci 1805 poblíže kounického sídla Napoleon dobyl svého nejslavnějšího vítězství. Dokončil tím zkázu celoživotního díla knížete Václava Antonína Kounice. Tento moravský velmož, věrný kancléř císařovny Marie Terezie, způsobil v polovině 18. stol. obrovský zvrat v evropské politice. Obratnou diplomacií smřil staleté nepřátelství francouzské monarchie s Habsburky. Od té doby až do Velké francouzské revoluce bojovali pak Francouzi za habsburské zájmy. Na kounickém panství Napoleon ponížil Habsburky jako nikdo před ním.

Kounicové sídlili ve Slavkově od počátku 16. století. Byl to rod tradičně uměnímilovný a zcestovaly. Lev Vilém Kounic (1614-55) byl jedním z prvních sběratelů umění u nás. Založil kounickou galerii, z níž se dochovalo několik předmětů. Jeho syn Dominik Ondřej Kounic (1654-1705), poučený v oblasti umění dlouhým pobytem v cizině, získal řadu obrazů v Itálii a Francii. Živě se též zajímal o architekturu. Koncem 17. století dal zbořit starý zámek, který mu nevyhovoval, a na jeho místě počal budovat nové sídlo zcela v duchu soudobého baroka. Potomci Dominikovi plánovitě zámek rozšiřovali a pilně pokračovali v nákupu obrazů.

ÚVAHA

*Tak někdy večer, dřív než usínám
stříbrných hvězd se na obloze ptám —
čí asi dlaně za mne Boha prosí — když sža bolu
oči moje rosí?... a těžký žal když hrozí zadusiti,
když zdá se mi, že dále nelze jíti ?*

*Čí asi dlaně modlí se v té chvíli,
by dobrý Bůh zas duši mí dal síly,
by k ní se sklonil nadějemi míru,
by zas jí vrátil v smavé štěstí víru —*

*že zas pak bývá v duši mé tak krásně,
tak lehko, volno, radostno a jasně —
jak by tu tíhu všechnu ze mne sňaly,
jak by ty byly za mne vyplakaly.*

*Tak někdy večer, dřív než usínám
stříbrných hvězd se na obloze ptám —
čí jsou to asi nepoznané dlaně,
jež k nebi spjaté Boha prosí za mě ?*

*Já vím, že dávno bych již zašla v zcestí
a zabloudila světa na rozcestí —
kdyby ty bílé nepoznané dlaně,
tak vroucně Boha neprosily za mě.*

*Tak nejednou se sama sebe ptávám
když svoji hlavu k spánku ukládávám —
a svolávám zas na ně požehnání rosy ...
Čí jsou to asi*

S.V.

Výsledný dojem kounické rezidence je velkolepý. Zámek stojí na uměle vyvýšené terase nad městečkem Slavkovem. Ve středu grandiózní krajině koncepce se nachází hluboký čestný dvůr, svíraný mocnými risality. Galerie sedmi osbočních křídel končí v monumentální rotundě hlavní fasády. Za rotundou následuje zahradní křídlo s příkopem a mostem vedoucím do parku. Jádrem zámku od architekta vídeňských paláců, Domenica Martinelliho z počátku 18. století, je až na hlavní sál dílem první epochy. Z vestibulu vedou dvě souběžná schodiště, jež ústí do řady devíti salonů se štukovou a freskovou výzdobou. Obrovský pozdější sál byl r. 1767 vymalován na stěnách a v kopuli Josefem Pichlerem. Šalebná hra fresek, osvětlených lesem křišťálových lustrů, vytváří až pohádkové prostředí. Křídla zámku a risality pocházejí z padesátých let 18. století. Na výstavbě se pravděpodobně podílel Josef Emanuel Fischer z Erlachu. Řada komnat s jemnou již rokokovou výzdobou stropu směřuje na jedné straně do sálu knihovny, na druhé do kaple. Kaple vyzdobená Josefem Pichlerem prostupuje celou výškou risality. Malované kasetování a lucerna na klenbě zvětšují klamavě prostor a kresebné perspektivní podání plastických motivů dosahuje vzhledu plně protvářené architektury.

Naproti čestnému nádvoří vznikl r. 1733 rozsáhlý vstupní prostor, vymezený obdobnými oblouky dvou protilehlých nízkých budov koníren s byty

služebnictva. Mezera mezi nimi poskytla daleký průhled do krajiny. Park obklopující zámek ze tří stran si dodnes v podstatě uchoval hlavní osově prvky. Část sošnické výzdoby parku, zhotovené poč. 18. stol. Benátčanem Giovanni Giulianim, je nyní soustředěna v nejbližším okolí zámku.

S postupnou stavbou zámku vzrůstala ve Slavkově i sbírka obrazů. František Karel Kounic (1676-1717) za svého působení v Římě nakupoval originály a dával pořizovat kopie děl, které poznal především v souvislosti se svými styky s donem Liviem Odescalchim, synovcem papeže Inocence XI. R. 1740 bylo na Slavkově rozvěšeno už více než 500 obrazů. Za kancléře Václava Antonína Kounice (1711-1794) bylo dokončeno rozšíření zámku, ale jelikož se Kounic většinou zdržoval ve Vídni, dal do své vídeňské rezidence převézt ze Slavkova asi 800 obrazů. Naproti tomu vyrovnal tuto ztrátu tím, že zámek obohatil nákupy malířských děl současných vídeňských umělců. Po jeho smrti se ještě podařilo získat do rodové sbírky Tiziánův obraz Urozené dívky se psem. Nicméně od konce 18. stol. začal úpadek slavkovské galerie a trval po dobu 150 let. R. 1848 Kounicové vymřeli. Neobydlená rezidence, zděděná rodem Pálfy, byla v r. 1938 obsazena vojskem československým, pak za okupace německým a při osvobození Rudou armádou. Když Rusové odešli, byl zámek polozřícenina s 250 sešlými obrazy.

Nastala pomalá oprava objektu. Současně probíhal průzkum a restaurování obrazů. Dnes je zámecký areál opět v pořádku. Přízemí zámku je věnováno expozicím o významu rodu Kouniců, o stavební činnosti Martinelliho a o bitvě u Slavkova. Piano nobile slouží kounické obrazárně. Ještě před 10 lety se zdálo, že kromě dvou kounických portrétů od Hyacinta Rigauda a jednoho od Andrea Pozza se na Slavkově nic významějšího nezachovalo. Technologický a uměleckohistorický průzkum však dokázal, že mnoho obrazů je mimořádné hodnoty. V malé míře se zde opakuje dnes již legendární objev sbírky obrazů na Hradě pražském.

Jde o výjev Josef a Putifarka od Tietra Cortony, překrásná sv. Maří Magdaléna od Jana Lyse, krajina se zříceninou od Pietra Roose, kounický portrét od Benedetta Lutiho, nádherná plátna Weissenkircherova, série dobrých kopií Rubense a jiné obrazy. Zasluhou bádání mého přítele profesora Michaela Jaffé z Cambridge byla připsána další autorství ke třem dílům, jež spolu s Maří Magdalénou od Jana Lyse tvoří vrchol slavkovské sbírky. Jsou to dva portréty světců od Jakoba Jordaense a Samson a Dalila, rané dílo Van Dycka (studie k tomuto obrazu visí v Dulwich College Gallery v Londýně).

Interiéry vzorně instalovaných salonů obrazárny doplňují bozeta a sochy od Giuliana z depozitáře zámku.

Slavkovský zámek je důležitým článkem ve vznešeném sledu honosných šlechtických sídel na Moravě.

Karel Jfust

stalo se doma, v exilu a jinde ve světě

VE VATIKÁNĚ A V ITÁLII

29. května byla uveřejněna jména 27 nových kardinálů; k oficiálnímu jmenování došlo 26. června a v následující dny byly novým kardinálům odevzdány odznaky jejich důstojnosti. Mezi novými kardinály je 12 sídelních arcibiskupů, 8 vysokých prelátů ve vatikánském státním sekretariátu a ústředních církevních úřadech, 6 nunciů a opat primas benediktinů Dom Benno Gut. Z arcibiskupů jmenujeme krakovského Karla Wojtylu, berlínského Alfreda Bengsche, pařížského Petra Veuilota, neapolského Konráda Ursiho, turínského Michala Pellegrina, filadelfského Jana Josefa Krola, chicagského Jana Patrika Codyho, washingtonského Patrika Aloise £0' Boyla a prvního kardinála Indonézana Justina Darmajuwanu ze Semarangu. Dále byli jmenováni kardinály mj. mons. Antonín Samoré, sekretář kongregace pro mimořádné církevní záležitosti, Angelo del'Acqua, substitut státního sekretariátu, Pericles Felici, někdejší generální sekretář II. vat. sněmu, a Egidius Vagnozzi, apoštolský delegát v USA. Kardinálský sbor má nyní 120 členů*; z Evropy jich pochází 79 (37 z Itálie, 10 z Francie atd.), ze Severní a Jižní Ameriky 26 (z USA 9, z Brazílie 4 atd.). Asie je zastoupena 9 členy, Afrika 5 a Austrálie jedním. Nejmladším kardinálem je berlínský Bengsch, v září mu bude 46 let.

V slavnostní audienci Pavel VI. přijal francouzského presidenta *gen. de Gaulla* a pak *ministrské předsedy Belgie, Holandska, Lucemburska a kancléře NSR*, kteří přišli do Říma na oslavu 10. výročí podepsání smlouvy o Evropském hospodářském společenství; tyto audience, spolu s audiencí členům výkonných výborů EHS a Evropského společenství pro atomovou spolupráci, byly sv. Otcí příležitostí, aby vyzval národy k těsnější spolupráci: EHS je jen jeden úsek na této cestě: třeba se dívat dál a rozšířit obzor až kam sahá svět. — Další audience udělil: mistru světa v boxu ve střední váze Italovi *Nino Benvenuti*mu, účastníkům *amatérského mistrovství světa v boxu*, národním ředitelům *papežských misijních spolků*, kteří přijeli do Říma na své výroční zasedání; delegaci *krétské pravoslavné církve*, která přijela poděkovat papeži za vrácení hlavy sv. Tita (na Boží tělo byli přítomni eucharistickému průvodu ve Florencii) a předsedovi a tajemníku *Ligy společenství červeného kříže*. Několikrát v květnu byly mezi věřícími při generálních audiencích též *skupinky z ČSR*. Svatý Otec je vždycky krátce pozdravil.

Velkou pozornost vzbudila audience udělená patriarchovi arménských odloučených křesťanů katoliku Chorenovi I. Audience začala společnou modlitbou v Sixtinské kapli a pokračovala ve vedlejším sále soukromým rozhovorem. Patriarcha daroval sv. Otcí mj. náprsní kříž svatého Nersea, který mohou nosit jen hlavy církvi; Pavel VI. si ho hned pověsil na krk. •— Arménská církev se odloučila od ostatních křesťanů po sněmu chalcedonském 451. Má asi půldruhého milionu věřících.

V neděli 7. května se poprvé konal *Světový den sociálních sdělovacích prostředků*, kterým si katolíci vůbec, a zvláště ti, kdo pracují v rozhlase, tisku a divadle, měli uvědomit svou odpovědnost. Svatý Otec pronesl o tom zvláštní rozhlasové poselství a v předvečer Světového dne udělil v bazilice sv. Petra audienci všem, kdo mají vliv na vytváření veřejného

* Už po uzávěrcě čísla náhle zemřeli dva kardinálové: *Elmer Ritter* ze St. Louis, neúnavný pracovník pro bratrské soužití různých ras, který otevřel školy své arcidiecéze černým dětem, ještě než prohlásil Nejvyšší soud odlučováním za protiústavní; a *Arnošt Ruffini* z Palerma na Sicílii. Kard. sbor tedy má 118 členů.

minění. Na audienci přišla řada předních italských herců a hereček, producentů a spisovatelů.

Na svátek Božího těla byla vydána *instrukce o eucharistické účtě*; jejím úkolem je uvést v soulad vyučování o nejsvětější svátosti a zevnější účtu k ní s předpisy a radami konstituce o liturgii a s instrukcemi o jejím provedení. Sem patří také nové menší *změny při obřadech mše svaté*. — V předvečer své pouti do Fatimy Pavel VI. vydal *apoštolskou exhortaci o účtě k Panně Marii* a o následování jejích ctností.

Slezská území, která po druhé světové válce byla dána pod polskou správu, jsou od 27. května řízena čtyřmi apoštolskými administrátory, kteří sídlí ve Vratislavi, Opolí, Olštýně a Gorzově; doposud je spravovali jen jako delegáti kard. Wyszyňského. Území patří stále teritoriálně k především diecézi vratislavské, berlínské, míšeňské, ale i pražské a olomoucké. K arcidiecézi pražské právně stále ještě náleží celé Kladsko. Ještě před druhou světovou válkou tam kardinál Kašpar konal vizitaci. Od roku 1945 však už tam Poláci žádného Čecha nepustili.

5. června, když znovu propuklo nepřátelství *mezi Izraelem a arabskými státy*, Pavel VI. poslal telegram generálnímu sekretáři OSN U Thantovi, apoštolskému nunciovi v Káhiře a apoštolskému delegátovi v Jeruzalémě, aby se přičinili k ukončení srážky a aby posvátným místům v Palestině zaručili nedotknutelnost. — Podobně nabádal *k míru ve Vietnamu* ve dnech, kdy tam byl klid zbraní k narozeninám Buddhovým, a pak při audienci udělené poutníkům, kteří 13. května byli ve Fatimě a vraceli se domů přes Řím. » Je nutné odstranit příčiny konfliktu, je nutné, aby přestalo bombardování území v severním Vietnamu, ale též aby ustalo tajné dovážení zbraní na Jih, aby přestaly všechny teroristické akce. « (Když z Prahy referovali o této řeči Pavla VI., mluvili jen o bombardování; o odsouzení teroristických akcí tzv. vlasteneckých oddílů pomlčeli.)

Belgickému kardinálu Suenensovi Pavel VI. poslal *soustrastný telegram* k tragickému požáru obchodního domu Innovation. — Rozhlase promluvil ke katolíkům latinskoamerických republik Ecuador a Honduras, kteří slavili eucharistický sjezd.

20. května uspořádala Italská rozhlasová a televizní společnost RAI *koncert ke cti sv. Otce*. Byla provedena Mozartova Korunovační mše a Te Deum od Verdiho. Dirigoval Herbert von Karajan a svůj honorář (skoro 10 000 dolarů) věnoval dobročinným dílům, která bojují proti hladu ve světě.

Na letošní rok připadá 50. *výročí vyhlášení církevního zákoníku*. Slavnostní akademii, při níž mluvil prof. Štěpán Kuttner z Yalské university v USA, se zúčastnil též sv. Otec. — Svě 50. výročí založení slaví *kongregace pro východní církev*.

19. května skončila svá zasedání *smíšená pracovní komise* církve katolické a Světové rady církvi; zasedala už popáté a tentokrát spolu s biskupem Willebrandsem, sekretářem sekretariátu pro jednotu křesťanů, předsedal i gen. sekretář Světové rady rev. dr. Evžen Carson Blake. Bylo jednáno o těsnější spolupráci na poli charitativním, v úsilí o hospodářskou spravedlnost, o rozvoj, o mír mezi národy a konečně o ekumenickém dialogu, o němž už mezitím byla vydána úřední příručka. Jiné prohlášení o otázkách společného zájmu bude v letních měsících studováno jak ze strany katolické, tak i od Světové rady.

Svatá stolice a Středoafrická republika navázaly *diplomatické styky*. Svatá stolice bude mít v hlavním městě Bangui apoštolskou nunciaturu a Středoafrická republika při Vatikáne velvyslanectví. — Z 1 500 000 obyvatel je katolíků 250 000.

Ve dnech 28. května až 1. června se konala v Ženevě už *druhá konference na téma encykliky Jana XXIII.* »Mír na

zemí«. Účastníkům přečetl list Pavla VI. kard. Journet. Pavel VI. opakuje svou výzvu k práci za mír mezi národy, který dnes má jméno rozvoj, a svůj návrh na zřízení Světového fondu na pomoc rozvojovým zemím. — Na zahajujícím zasedání promluvil televizi generální sekretář OSN U Thant prostřednictvím telekomunikační družice Telstar. Bylo přítomno asi 400 osobností politických, kulturních i náboženských ze všech světadílů. Účast odřekl Sovětský svaz, sev. Vietnam a komunistická Čína. Konferenci pořádalo Středisko pro studium demokratických zřízení z města Santa Barbara v Kalifornii.

31. května byl uveden novinářům třetí svazek seriálu *Akta a dokumenty Svaté stolice z druhé světové války*. Svazek o dvou dílech přináší 605 dokumentů z doby od 2. února 1939 až do 8. května 1945 a o náboženské situaci v Polsku a baltských zemích. Jsou to listy Pia XII. nebo státního tajemníka kard. Magliona tamějším biskupům, nebo listy biskupů do Vatikánu; listy apoštolského nuncia v Berlíně mons. Orseniga a listy, které byly poslány jemu, a konečně nóty a listy Svaté stolice nacistickým pohlavářům a odpovědi nacistů. Uveřejněné dokumenty očišťují Svatou stolicí z pomluv, jako by mlčela k násilnostem, jejichž obětí se stalo obyvatelstvo od nacistů; nejdou se jasné říká, že když Svatá stolice upustila od veřejného protestu, stalo se tak z důvodů vyššího nebo obecnějšího dobra, nebo aby mohla pokračovat ve své nepřímé pomocné akci. Čtvrtý svazek vyjde snad ještě tento rok a podá obraz o této pomocné akci, především vůči židům.

Novým generálním představeným řádu františkánů na generální kapitule v Assisi byl zvolen Brazilec P. *Konstantin Koser*, který poslední měsíce řídil řád jako generální vikář.

Část tělesných pozůstatků, sv. mučedníka Izidora, které jsou uctívány v benátské bazilice sv. Marka, bude darována řecko-pravoslavné katedrále v Chio; tam byl sv. Izidor umučen pro Krista r. 250 a jeho tělo r. 1125 bylo převezeno do Benátek. Bude to nové gesto přátelství a úcty vůči pravoslavným církvím.

Karmelitán P. *Daniel Rufeisen* začal shromažďovat dokumenty a svědectví o životě a díle karmelity Benedikty od Kříže, ve světě Edity Steinové, která zahynula v koncentračním táboře v Osvietimi. P. Rufeisen je též židovského původu; svou práci chce připravovat církevní informační proces k blahobřečení.

Římské České náboženské středisko u Pavla VI.

8. června sv. Otec přijal v soukromé audienci pražského arcibiskupa kard. Josefa Berana. Po audienci kard. Beran uvedl k sv. Otci též své spolupracovníky z *Českého náboženského střediska* » Velehrad«, které založil: představitele *Křesťanské akademie* a ostatních odborů: kněžského, mládežnického a pomocníků v administraci. Přivítal je velmi srdečně: » Přicházíte jako zástupci národa, který mám tak rád a za který se tolik modlím.« V krátkém proslovu pak Pavel VI. řekl, že s radostí slyší o už dlouholeté činnosti, kterou římská katolická Česká skupina vykonává k dobru českých katolíků v zahraničí a nepřímou i ve své staré vlasti; tak udržuje živý plamen víry pro svou vlast, kde nyní pro církev vládne zima, ale » přijde, přijde zase krásné jaro, kdy se tam ten plamen opět bude moci plně rozhořet a spojit se s tím, který jste udrželi,« dodal sv. Otec. Jeden z účastníků pak svatému Otci ukázal fotografii vatikánské známky s obrazem papežovým, kterou si doma fotografovali a rozmnožili jako obrázek. Svatý Otec byl tím zřejmě dojat a jeho tajemník si pak ten obrázek vyžádal. Pavel VI. se zasmál, když slyšel, jak někteří čeští katolíci psali do Říma, když se jednalo o papežovu cestu do Censtochové, aby se zastavil u nás pozdravit Pannu Marii Hostýnskou. Jiný účastník k tomu podotkl, že se to může uskutečnit, až v naší vlasti nastane ono duchovní jaro, o kterém se svatý Otec zmínil. I to přijal papež Pavel s dobrosrdečným úsměvem. — Audience skončila Otčenášem za Církev v ČR a apoštolským požehnáním pro celou činnost Střediska a všech jeho odvětví. Požehnání na výslovné přání papeže Pavla uděloval zároveň s ním i český primas.

KARD. BERAN byl pozván na *eucharistický průvod do Orvieta*; v tamější katedrále se uchovává korporál potřísněný krví, která vytryskla r. 1263 knězi Petrovi z Prahy po proměňování z konsekrované hostie v kostele sv. Kateřiny v nedaleké Bolseně. Zázrak byl jedním z posledních důvodů, proč papež Urban IV. zavedl v celé církvi svátek Božího těla. • 9. května sloužil v bazilice sv. Petra *mši svatou za jednotu*; slavnost pořádal Kroužek Jeremia Valahul, poutníků ke křesťanské jednotě, v rámci nověny před svátky svatodušními. Kázání pronesl rektor koleje Nepomucena a zpívali studenti ze slovenského malého semináře sv. Cyrila a Metoděje. • Na svátek sv. Jana Nepomuckého celebroid v kryptě u hrobu papeže Jana *pro rakouské katolické dělníky* a 18. května *pro poutníky z Německa*, rodáky z Kladska, které až do konce války bylo spravováno z pražské arcidiecéze. • 22. května přišel na recepci, kterou uspořádala kolej Nepomucenem pro české a slovenské krajany z Říma. • Péči kard. Berana bylo v bazilice sv. Petra zasazeno znamení *udávající délku katedrály sv. Víta* ve srovnání s velechramem vatikánským. Znamení návštěvník najde uprostřed hlavní lodi od brány k papežskému oltáři mezi bazilikami sv. Pavla a lateránskou. Katedrála sv. Víta je dlouhá 124 metrů, svatopetrský velechram 187, i s portálem 214 m.

V ČESKOSLOVENSKU

NÁBOŽENSKÉ ZPRÁVY

Za čs. episkopát přijede na podzimní biskupský synod nitranský apoštolský administrátor *mons. ThDr. Eduard Nécsey*, senior biskupského sboru. • Ve světovém tisku se objevily v květnu zprávy, podle nichž mají odjet do Prahy zástupci Vatikánu, aby pokračovali v přerušovaných vyjednáváních o úpravě církevních záležitostí; na prvním místě zde jistě je obsazení deseti biskupských stolců. • Na řadě míst v ČSSR věnovali zvláštní *zasedání stranických funkcionářů* náboženským otázkám: místním organizacím se vytykal příliš mírný postoj vůči činnosti katolické církve. • Už v březnu uspořádala skupina 18 mladých katolíků z bamberské diecéze *dvoutýdenní cestu v ČSR*. Byli přijati velmi příznivě: setkali se s hrdoostí čs. mládeže z úspěchů socialismu; v otázkách filosofických a náboženských však mezi nimi byla jakoby nepřeklenutelná zeď. Hlubokým dojmem působila společná křížová cesta. • Na Liberecku bylo loni opraveno *pět kostelů*, čteme v *Časopise Krásy domova*; jsou to » stavby historicky cenné, jako např. v Hejnicích, kde byly zároveň opraveny ambity — zřetel náboženské tedy režim před očima nemá. • Pod titulem » Zřítí se?« píšu LN o ubohém stavu *severní oratoře chrámu v Litomyšli*, který postavili G. Alliprandi a Fr. M. Kaňka na zač. 18. století: strop se už prolomil, vítr roznáší krytinu, voda ničí klenbu i fasády; tento kostel piaristů patří k nejpřednějším barokním památkám východočeským. • 26. dubna uplynulo 100 let od narození posledního velmistra řádu českých křížovníků s červenou hvězdou *Josefa Vlasáka*, který řád řídil přes 40 let; zemřel 17. prosince 1958 ve věku téměř 92 let. • Jedno z nejstarších plastických *zobrazení sv. Vojtěcha* je na tympanonu kostela sv. Václava v Hrusicích; tympanon, významná památka českého románského sochařství domácího původu, byl dlouho zadržán a zapomenut, a odkryt náhodou r. 1853. Sv. Vojtěch je oděn v albu a jakýsi náznak pluvíálu; v pravici drží berlu, levou rukou přidržuje na prsou knihu. • Barokní kostel sv. Michaela ve *Smržovce*, o jehož požáru jsme psali (NŽ str. 143), bude obnoven péčí KNV v Ústí n. L. a diecéze litoměřické. • ČSR patří procentuálně k zemím s *nejvyšším počtem rozvodů*: za rok 1966 bylo rozvedeno 20 244 manželství, r. 1964 » pouze « 16 802. • V katedrále sv. Víta po vánočním cyklu skladeb z 18. a začátku 19. století, jejichž skladatelé byli kapelníky u Sv. Víta, a po postním cyklu mší G. P. da Palestriny uspořádali *cyklus mší Českých skladatelů z doby „novější a skladeb soudobých*. Také v rámci Pražského jara bylo v katedrále uspořádáno několik

koncertů duchovní hudby. • » Přátelé « blahopřeji kanovníkovi dr. Jaroslavu Kulačovi k osmdesátinám 29. května. Po propuštění z vězení žije v ústraní v Šestajovicích u Prahy.

V Evropském nakladatelství vyšla německy kniha Alexandra Charima » *Mrtvé obce* « ; jsou to židovské náboženské obce v ČSR : při svých návštěvách v Praze, Českých Budějovicích, Brně a Bratislavě viděl uzavřené a znesvěcené synagogy, zpusťované a zrušené židovské hřbitovy. Pražská synagoga je spíše atrakcí pro turisty než místem pro bohoslužby. Praha nemá v dnešní době rabína. V Brně je 90letý dr. Feder, který musí ještě zastávat funkci vrchního rabína pro Čechy a Moravu. Ve staré bratislavské synagoze v Židovské ulici je nyní filmové studium televize. Bratislavský » druhý « rabín Raw Meir Weiss byl zvolen vrchním rabínem pro Budapešť, ale nedostal dovolení, aby se mohl přestěhovat.

LN z 11. dubna píšou o *vandalství v oblasti Orlických hor* : V samém Žamberku bylo úplně odstraněno sousoší nejsv. Trojice při cestě do Kunvaldu, i prostý kříž na kamenném podstavci nad Vimperkem vzal za své. Byla zničena socha sv. Jana u železného mostu, sousoší sv. Václava při cestě ke Klášterci n. Orl. Vinou lidské tuposti přestaly měřit čas sluneční hodiny v zámeckém parku ; byla to poslední památka na hvězdárnu Johna Parishe a hvězdáře Theodora Brorsena. Voják před odchodem do civilu zavinil zničení bronzového sousoší nymfy a kentaura uprostřed kašny, dílo místního rodáka ak. sochaře Františka Rouse.

16. května začaly v Levoči *oslav y mistra Pavla z Levoče*, autora jednoho z největších gotických oltářů na světě ; mistr Pavel dokončil toto své životní dílo před 450 lety. Kopie jeho seriálu postav apoštolů, » Poslední večeře «. je instalována v Montrealu. 4 červnu byla v Levoči otevřena výstava gotického umění. • K 25. výročí zatčení novoříšských premonstrátů nacisty a smrti pěti z nich v Osvietimi bylo v býv. opatském kostele v Nové Říši 29. května *slavné rekviem* a koncem roku bude posvěcena *pamětní deska*, která truchlivou událost zachová budoucnosti.

KNĚŽSKÉ HROBY: V Kroměříži zemřel koncem května ve věku 77 let *prelát ThDr. František Kutal*, probošt v Kroměříži, který byl řadu let superiorem kněžského semináře v Olomouci a pak církevní komisař pro řeholní sestry — loni oslavil 60. výročí svého posvěcení na kněze ; 10. dubna v Břežanech u Mikulova, v klášteře sv. Hedviky v ústavě pro slabomyslné děti, jezuita *P. Konrád Kubeš*, spisovatel a kazatel — na pohřeb mu přišlo přes 50 kněží ; *P. Václav Vacek*, katecheta a duchovní správce u sv. Josefa na Malé Straně — bylo mu 83 let ; *mons. Josef Resl*, po dvacet let vikář plzeňský, nakonec duchovní správce v Obříství a Chlumíně, po 56 letech kněžství ; dominikán *P. Vincenc Jan Straňák*, který pracoval poslední léta u sester v Horní Poustevně, v nejsevernější osadě šluknovského výběžku — byl pohřben v rodné Nivnici u Uh. Brodu ; *Ignác Bezděk*, naposled farář ve Vizovicích ; *Ferdinand Kalivoda*, dlouholetý farář ve Strážově ; *František Wonka*, po jednadesáti letech farář v Manetíně u Plzně ; křivovník *Václav Bělohávek*, plodný spisovatel a překladatel)) Svatohor « (mj. přeložil 36 duchovních dramát Calderonových), řádový postolátor o kanonizaci bl. Anežky České ; *František Pospíšil*, bývalý sekretář biskupské konsistoře v Hradci Králové. — *R.i.p.*

RŮZNÉ ZPRÁVY

16. května byl na Světové výstavě v Montrealu *Čs. den* ; přijel naň prezident Novotný, který si při té příležitosti také vykonal první oficiální návštěvu v západním státě. Na tiskové konferenci novinář čs. exulant Lubomír J. Zink dal Novotnému *několik velmi nepřijemných otázek* : proč jsou kolem CSSR osnaté dráty, zdali je pravda, že některé exponáty na výstavě dělali političtí vězni. — Máme-li věřit čs. tisku, je o čs. pavilon velký zájem ; ani ne za měsíc po otevření výstavy už čekali miliónového návštěvníka. Ozvaly se sem tam i kritiky,

Sv. Otec a kard. Beran v kruhu českých římských kněží z Českého náboženského střediska a Křesťanské akademie.

např. na nedostatečnou obsluhu v restauracích, takže hosté musí dlouho čekat, že nápoje nejsou dostatečně chlazené atd. Už si slibují, že výstava bude finanční úspěch : jen za jeden den měly restaurace příjem 17 600 dolarů. Staropražská restaurace připravuje denně 350 porcí, Bratislavská 250 a Zámecká 150. • *Orgán rudých gardistů* na pekingské universitě napadl zpravodajství ČTK z Číny — jeho vedoucím je Miroslav Strouhal, absolvent této university : ČTK prý je » štekající pes sovětského revizionismu ... « • V ČSSR je celkem 140 přechodů a přestupů hranic ; z nich je hlavních 80, jejich počet už zvyšován nebude. Za minulý rok bylo zaznamenáno celkem přes 17 miliónů přechodů, před deseti lety jich bylo necelé tři miliony. Na ruzyňském letišti se vystřídalo 814 876 cestujících do zahraničí nebo zpět. O koncem března *čekalo na osobní auto* 168 908 žadatelů, kteří měli na auta uloženo ve spořitelnách víc než 5 miliard korun. • » *Objevíme konečně Tyrše?* « táže se v Reportéru Eva Rampová ; volá ne po » restituci Sokola, jak býval, ale po solidním, objektivním marxistickém zhodnocení Tyrše, jeho díla, a po tom, abychom se z tohoto díla mohli k prospěchu celé naší tělovýchovy poučit. « • Deník Práce píše 12. května, že v ČSR pomýšlejí *posunout věkovou hranici zletilost* opět na původních 21 let — tak chtějí zabránit mj. předčasně uzavíraným manželstvím. • *Jedna z prvních lokomotiv*, vyrobených r. 1903 v pražské Českomoravské Kolben Daněk, skončila 15. května svou pout' v Národním technickém muzeu v Praze ; do loňska jezdila v olomouckém lokomotivním depu ; říkali jí Nazdárek, protože měla vpředu nápis Nazdar. • V rozhlasovém pořadu o mládeži » Malované děti « volali po přeměnách v pionýrské organizaci, že by se měl vrátit Skaut pod názvem Pionýr ; skautská nebo junácká organizace neexistuje už řadu let, a přece je pořad ve vědomí dětí ; tajemník UV SČM odpověděl, že trvají na odmítnutí ideologie skautingu a jeho výchovného systému ; svojský skauting se přiklonil na stranu buržoazie ; pozitivních prvků skautingu však SČM využít chce. V besedě se ozval také tento hlas : » Opravdový katolík, který žije podle Desatera, nemůže státu nijak ublížit. Kdyby se vyučovalo povinně náboženství, nebylo by tolik nedostatků ve výchově. «

KULTURNÍ ZPRÁVY

Zjara 1967 vydal Československý spisovatel Demlovy » Moje přátele «, proslavené rozhovory s květinami. Toto vydání je už osmé a jako novinka má oslovení koniklece, které převzal připravovatel Timotheus Vodička z Demlova rukopisu z r. 1954. Knížečka v celoplátěné vazbě stojí 8 Kčs. • Ustav dějin KSČ připravuje *první díl trilogie Čs. dějin* za druhé světové

kou přijalo sdružení rakouských evangelických žen a Charita arcidiecéze vídeňské a štýrskohradecké.

Ve Vídni se konala výstava na téma *Bible, slovo Boží v čase*. Byly vystaveny různé velmi staré papíry, » Stříbrný kodex « z Uppsalý a několik textů Písma odhalených v Kumránu u Mrtvého moře. Zároveň byla uspořádána výstava poštovních známek s biblickou tematikou a seriál přednášek o Písmu svatém.

NĚMECKO. — V Heilsbronně konalo o svatodušních svátcích svůj sjezd *Hnutí čs. křesťanských demokratů*. Byl to sjezd jubilejní, protože Hnutí bylo založeno právě před deseti lety — o desátém výročí svatodušního sjezdu mládeže čs. strany lidové v Praze. Ze sjezdu účastníci poslali pozdrav českému primasovi kardinálu Beranovi do Říma.

Ve východní části Německa a města Berlína žije 1 600 000 katolíků; je to 9% veškerého obyvatelstva Německé demokratické republiky.

Německá katolická mládež vybrala při své sbírce pro misie, konané na svátek Zjevení Páně, téměř milion marek. Budou z toho koupena letadla pro čtyři diecéze v sev. Brazílii a dán příspěvek pro rozšíření kliniky v Nyabodno v Keni a sirotčince v Baguio na Filipínách.

V Cáchách se konal *ekumenický festival posvátné hudby* za účasti chrámových sborů, orchestrů a sólistů, katolíků i evangelíků.

ANGLIE. — Na Hod Boží velkonoční se naši krajané v Londýně modlili za pokoj duše svého věrného farníka *Václava Bartáka*, který zemřel náhle 17. března. Pan Barták byl členem

téměř všech krajských spolků a obětavě vypomohl všude, kde jen mohl.

Mládež ve sdružení Juventus se tuží a činně zapojuje do londýnského českého dění: na Hod Boží velkonoční dva její členové v krojích přinesli knězi k oltáři obětní dary, na Zelený čtvrtek chlupci přišli do hlavního kostela jako » apoštolové « k obřadu umývání nohou. Šest krojovaných členů pomáhalo při Dni královny Alžběty vybírat na opuštěné děti po Oxford Street s uspokojivým úspěchem. Jsou pozváni na slavnost ke cti anglických mučedníků do Osterley. Organizuje se i jedenáctka v kopané » Juventus-Velehrad XI «.

Poprvé jsou pozváni *katolíci pozorovatelé* na konferenci biskupů z celého anglického společenství; konference se koná jednou za deset let v londýnském sídle canterburského arcibiskupa Lambethském paláci. Letošní konferenci bude přítomno na 500 biskupů a jejím tématem je » Obnova církve «.

Angličtí biskupové vyzvali katolické věřící, aby přispěli na opravu jednoho z nejkrásnějších kostelů v zemi, dnes anglická katedrála v Yorku. Katedrála existovala už v 7. století. V 13. stol. byla přestavěna a do reformace to byl nejdůležitější katolický kostel v severní části Anglie.

ŠVÉDSKO. — Po prvé od reformace byli před velikonočními vysvěcení ve Stockholmu *tři švédští jáhni* na kněze; studovali v zahraničí, protože v zemi není velký seminář. V zahraničí má Švédsko 12 bohoslovců.

Koncem června m.r. **JAPONSKO** mělo 333 169 katolíků; je rozděleno na 16 církevních provincií a 556 farností. O věřící se stará 1900 kněží, z nichž 603 jsou Japonci.

Křesťanská akademie má na skladě

Eysteín Ágrimson-Emil Walter, LILIE	600	lir
Anna Achmatová, REQUIEM	200	lir
Pavel Claudel, SVATÉ OBRÁZKY ČESKÉ (francouzský originál, překlad Jana Čepa, ilustrace Mír. Šaška	150	lir
Jan Čep, O LIDSKÝ SVĚT	500	lir
Jan Čep, MALÉ SEČI SVÁTEČNÍ	300	lir
Jan Čep, KVĚTNOVÉ DNI	200	lir
Jan Čep, POUTNÍK NA ZEMI	1200	lir
Petr Den, RADOST VE VESELÍ	400	lir
Petr Den, SVĚTĚLKO JEN MALÉ	300	lir
Gertruda Goepfertová, HEJNO STEHLÍKŮ	600	lir
Michael Horatzuk, K SMÍCHU I K PLÁČI	900	lir
Vilém Hünermann, HOŘÍCÍ OHEŇ	2400	lir
JAN XXIII. K CM JUBILEU	250	lir
Jan XXIII., MATKA A UČITELKA	200	lir
Jan XXIII., MÍR NA ZEMI	200	lir
Jiří Kavka, PRVNÍ SŮL	450	lir
KŘESŤANSTVÍ A OBNOVA SPOLEČENSKÉHO ŘÁDU	200	lir
Karel Kulhánek, VĚŘIT V ZÁZRÁKY?	300	lir
F. Malý, PRO VÁS, RODIČE. I. Výchova dítěte v ro. dině	300	lir
F. Malý, PRO VÁS, RODIČE. II. První učení o Bohu v rodině	300	lir
Felix Mikula, ZÁHADA A TAJEMSTVÍ	600	lir
MODLITBY A CHRÁMOVÉ PÍSNĚ	100	lir
MŮJ PRVNÍ MISÁLEK	600	lir
Josef Olšr, SI. Boží ANTONÍN CYRIL STOJAN	300	Ur

Petr Pavan, ČLOVĚK A DEMOKRACIE	1500	lir
Ladislav Radimský, RUB A LÍC NAŠEHO NÁRODNÍHO PROGRAMU V ATOMOVÉM VĚKU	900	lir
Ladislav Radimský, SKLOŇUJ SVÉ JMÉNO, EXULANTE!	900	lir
Alois Rozehnal, UNFULFILLED PROMISES, Sociál Insurance in Czechoslovakia	am. dol. 3,50	
ŘÍMSKÝ MISÁL na neděle a svátky	1200	lir
Michael Quoist, SETKÁNÍ	1500	lir
Sales, JEŽÍŠOVO SRDCE SVĚTU	1000	lir
Božena Sirková, POVÍDKY A ZKAZKY Z NOVÉ GUINEJE	600	lir
Milada Součková, ALLA ROMANA	600	lir
Milada Součková, PASTORÁLNÍ SUITA	300	Ur
Bedřich Svatoš, ZÁDY K SVĚTU	1200	lir
Bedřich Svatoš, KRŮPĚJE ZAŠLÉHO ČASU	900	lir
Josef Ševčík, O VÍŘE V BOHA	300	lir
Škrabal-Petrů, NOVY ZÁKON ve třech svazcích	1500	lir
Robert Vlach, PLÁČ ZA ŠPANĚLSKO	150	lir
Robert Vlach, SLOVA K HOSTU	300	lir
II. Vatikánský sněm, příprava a průběh	1800	lir
Jan Čing Hsiung Vu, UMĚNÍ MILOVAT	300	lir
Pavel Želivan, VĚDA A BIBLE o původu světa	600	lir
Pavel Želivan, PŮVOD VESMÍRU	300	lir
Pavel Želivan, PŮVOD ŽIVOTA	300	lir
ŽIVOT V KRISTU — Katechismus pro dospělé	1500	lir

(jeden americký dolar je 600 Ur)

Objednávky vyřizuje **KŘESŤANSKÁ AKADEMIE**, Roma, Via della Conciliazione 1 - ITALIA.

p o z n á m k y

Ekumenický direktář

26. května sekretář sekretariátu pro jednotu křesťanů biskup mons. Willebrands vyložil novinářům první část Ekumenického direktáře, příručky pro provedení rozhodnutí II. vatikánského sněmu o ekumenickém hnutí. Další části budou uveřejněny později: druhá bude jednat o ekumenickém rozhovoru a třetí — poslední dosud plánovaná — o výchově k ekumenickému smýšlení v seminářích a na katolických vysokých školách. První část je ovocem dvou a půl roku práce. Už když 21. listopadu 1964 byl na sněmu výnos o ekumenickém hnutí přijat, kard. Bea slíbil direktář vydat a na pokyn sv. Otce hned dal sestavit jeho první znění; o posudek byli požádáni též pozorovatelé křesťanských církví, přítomní na sněmu, římské ústřední církevní úřady a biskupské konference. Při audienci, kterou 28. dubna členům a poradcům sekretariátu udělil, Pavel VI. tuto první část schválil.

Skládá se z úvodu a čtyř kapitol. V úvodu připomíná sice slovy výnosu o ekumenismu, že »péče o znovunastolení jednoty připadá celé církvi, věřícím i kněžím a biskupům, každému podle jeho možností«, hned však nabádá k rozvážnosti a opatrnosti, které musí spočívat na znalosti nauky a tradice jak církve katolické, tak i církví, které nejsou v plném společenství s církví katolickou. Direktář neobsahuje předpisy * — pokud ty předpisy nezavazují odjinud; chce být příručkou, pomůckou všem, kdo si jsou vědomi své odpovědnosti za jednotu. — První kapitola nabádá k založení ekumenických komisí diecézních, mezidiecézních a krajských: římský sekretariát nemůže vykonat veškerou práci v této oblasti. — Významnější je druhá kapitola, o křtu, tj. o platnosti křtu, který byl udělen v odloučených církvích. Katolická nauka zde stojí na dvou základech: 1. křest je naprosto nutný ke spáse, a 2. může být udělen jen jedenkrát. Direktář zde neučí nic nového, shrnuje dosavadní nauku církve. Je třeba usilovat o to, aby křest byl udělen platně; »rozhovor s odloučenými církvemi v této věci však nemá být omezen jen na otázku stran prvků naprosto nutných k platnosti; má být brán zřetel též na plnost svátostného znamení a na skutečnost, která je ve křtu představována.« — Třetí kapitola zdůrazňuje tzv. duchovní ekumenismus, že totiž duši veškerého ekumenického hnutí je obrácení srdce, svatost života a modlitba, soukromá i veřejná, za jednotu. Direktář vyjmenovává některé

dny zvláště vhodné k modlitbě za jednotu: dny mezi 18. až 25. lednem, nověna před svátky svatodušními a ekumenické schůzky a porady. Mezi těmito modlitbami za jednotu zaujímá pro katolíky zvláštní místo slavení eucharistie, která je znamením jednoty a ji také uskutečňuje.

Nejvýznamnější v první části Ekumenického direktáře je kapitola čtvrtá. Jedná o vzájemném sdílení duchovních dober s odloučenými bratry a o činné účasti katolíků na obřadech nekatolických a nekatolíků na obřadech katolických — je to tzv. *communicatio in sacris*. Direktář jakoby úvodem upozorňuje na rozdílnost, s níž se tu setkáváme u křesťanů; na druhé straně, pokud možná, nabádá, aby katolíci dovolovali nekatolíkům totéž, co jim dovolují nekatolíci. Konečný úsudek v těchto věcech patří biskupům, kteří jistě nerozhodnou, aniž se napřed poradí se Svatou stolicí. Direktář nabádá k společné modlitbě, přeje si ji za jistých okolností, jako při záležitostech společného zájmu: za jednotu, za mír, za uskutečnění sociální spravedlnosti, za odvrácení pohrom, na poděkování za přijatá dobrodíní. Jako příklad pro tyto společné pobožnosti se uvádějí formuláře, jichž bylo užito v bazilice sv. Pavla při pobožnosti s pozorovateli na sněmu a s anglikánským primasem dr. Ramseyem.

Důležitý je odstavec o činné účasti katolíků na liturgických funkcích nekatolíků a nekatolíků na svátostech katolické církve. Jsou zde dvě zásady, které řídí tuto praxi: vzájemná účast má být znamením jednoty církve, má být nástrojem milosti. Sdílení milosti by k vzájemné účasti radilo, ale protože neexistuje plná jednotu, není možná tato účast leč v krajních případech. Direktář zde rozlišuje křesťanské církve východní a ostatní křesťanské církve a společenství. Východní církve mají kněžství a eucharistii, a proto už sněmovní výnos dovozoval, aby katolíci za jistých okolností se svolením místní hierarchie přijali od kněží z východních křesťanských odloučených církví svátost pokání, eucharistii a pomazání nemocných, a podobně aby katolíci kněží tyto svátosti udělovali východním odloučeným křesťanům. Všecko to se však musí dít se svolením hierarchie z obou stran (mons. Willebrands zde uvedl jako příklad, že v USA tato vzájemná účast na svátostech mezi katolíky a pravoslavnými nebyla provedena, protože proti ní měli námitky pravoslavní biskupové). Dále: katolíci může být kmotrem při křtu ve

východní odloučené církvi a svědkem při manželství pravoslavných — a opačně: pravoslavný kmotrem při křtu katolickém a svědkem při manželství katolíků.

Složitější je věc, máme-li na mysli ostatní křesťany: anglikány a protestanty; zde chybí jednotu ve víře stran svátostí, proto nekatolíci by mohli přistoupit např. k přijímání od katolického kněze jen v nebezpečí smrti nebo při jiné příležitosti, kdy nad skutečností, že tu není plná jednotu, převáží touha sdílet například protestantovi milost; je však nutné, aby přijímající neměl po ruce duchovního své církve, aby sám o sv. přijímání požádal a aby vyznával víru shodující se s vírou katolickou. I zde poslední slovo patří biskupské konferenci. Na druhé straně, katolíci by mohli požádat o přijímání nekatolického duchovního jen tehdy, když ví, že je to platný kněz. Katolíci jistě může být přítomen nekatolickým bohoslužbám, ale nemůže přistoupit k nekatolické večeři Páně. Direktář nesouhlasí, aby nekatolíci duchovní kázali při katolické mši za normálních okolností, a obdobně, aby katolíci kněží kázali při oficiálních bohoslužbách nekatolické církve. Otázku slavení smíšeného manželství usnadní nový obřad, který je ve formě slovní liturgie.

Direktář nejmenej všechny situace, které mohou vzniknout, ponechává dveře otevřené novému vývoji, který se však má dít pod vedením hierarchie. Biskupové doplní tyto všeobecné pokyny směrnicemi, které předvídají situaci v jejich zemi. Direktář chce být příručkou, službou svaté věci jednoty všech křesťanů v Kristově církvi.

po

Jan z Jenštejna a svátek Navštívení P. Marie

Jaroslav V. Pole, *De onginr festi Visitationis B. M. V., Corona Lateranensis 9 A, Řím 1967.*

Nejdůležitější doby národa bývají nejtemnější a nejvíce opředeny pověstmi. Na neštěstí to nejsou vždycky pověsti lidové. Ty bývají krásné a neškodné. Daleko nebezpečnější jsou pověsti, které se vyvinuly z historických teorií zbudovaných na nedostatečné znalosti pramenů. Kolik lidí si už nalámalo hlavu lokalizací velkomoravských sídel! Byl už nejvyšší čas vzít motyku a odkrývat nové nečekané půdorysy.

Psát o vzniku a významu husitství se považovalo za nejsnazší článek pro žurnalistu a za nejlibivější přednášku pro osvětového pracovníka. Kolik teorií tu bylo po ruce, a jak se jich dalo využít aktuálně pro tu neb onu tendenci I A přece i zde je potřeba mít odvahu objektivně a trpělivě odkrývat půdorysy duchovní stavby našeho středověku.

kteřý je pro nás samy neuvěřitelně neznámou zemí. Uvědomujeme si to, až když se srovnáváme s ostatními národy.

Dal se tedy nás krajan dr. Polc, kněz diecéze z Green Bay v USA, knihovník papežské University lateránské, do záslužného díla. Vyhledal ve vatikánských rukopisech spisy pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, přepsal si jejich text, začal se zabývat okolnostmi a dobou. Tragické osudy Jenštejnovy se i v polouředních dějepřevách českých odbývaly malou poznámkou, jako by to byl bezvýznamný detail, stejně jako mučednická smrt jeho generálního vikáře Jana z Nepomuku. Když se však odhrne nános povšechných tvrzení a oko historikovo zachytí duševní obraz konkrétní minulosti, jak zajímavou se stává tato asketická postava na trůně sv. Vojtěcha! Snad málokdo tak intenzivně prožíval všechny úzkosti a strasti svého století. Přenáší se přes provincialismus omezený na zájmy určitého území, dovede se povznést nad kožený administrativní aparát církevní, který pak jako exulant v Římě poznal zblízka. Dovede zvážit celkový stav kritickým rozumem, ale také vírou a láskou. Děsí se toho, jak «nesešivaná suknice Kristova» se víc a více trhá a jak temné síly světa jsou ochotny si rozdělit její části. Slyší však také, jak rok od reku se stává úpěnlivějším volání věrných po jednotě »v hlavě i v údech«, po odstranění schismatu. Všecko lidské úsilí dosud selhávalo. A tak se tento starý Český biskup exulant, umlčený ve svém domově, stává propagátorem idejí, které jsou tak aktuální v dnešním sněmovém ovzduší: jednota církve, dosažená přímlovou Panny Marie.

Málokdo z nás věděl, že svátek Navštívení Panny Marie měl právě tento smysl a že o jeho zavedení má hlavní zásluhu Jan z Jenštejna. Doktorská práce Jaroslava Polce znamená tedy přínos k odkrytí našeho duchovního půdorysu v souvislosti a v rámci dějin církve všelidské. T.Š.

Ještě k staroslověnskému slovníku

Všechny slovanské národy, a především Čechové a Rusové, mají zájem o průzkum staroslověnských literárních památek a staroslověnského jazyka. Proto si všichni zájemci také uvědomují, jaká je to škoda, že nový Slovník jazyka staroslověnského (NŽ 1967, 47), vydávaný Čs. akademií věd, je vlastně finančně nepřístupný pro obyčejného profesora anebo studenta. Toho si všimli sami vydavatelé slovníku, a rozhodli, že s pomocí »Institutu slavjanovědenija Akademii nauk SSSR« vydají omezený Slovník jazyka staroslověnských památek X.-XI. století, a to v jednom svazku. Slovní poklad čerpají z patnácti

nejstarších hlaholských a cyrilských rukopisů bulharskomakedonské a českomoravské redakce. Slovník bude obsahovat všechna slova těchto rukopisů, tedy i vlastní jména. Tak zpracuje asi 10 000 slov. Slovník má být dostupný všem, nejen filologům, nýbrž i historikům, právníkům, historikům literatury a studentům. Proto uspořádání jednotlivých hesel je poněkud zjednodušeno.

Význam slova se uvádí jen ten, který to slovo má v oněch 15 rukopisech. Před překladem dávají odpovídající řecké původní slovo tam, kde jde o překlad z řečtiny. U Kyjevských listků, latinské. Slovo se překládá jen do ruštiny a češtiny. Každé heslo má aspoň jeden literární příklad, a frazeologické obraty, kde existují, potom seskupení slov charakteristické pro staroslověnský jazyk a přenesený smysl onoho slova. Má-li slovo několik pravopisných forem, druhořadé formy tam najdou místo všechny.

Vyskytuje-li se slovo ne více než patnáctkrát, uvádějí se všechna místa, do sta se určuje přesný počet případů, pak se píše: více než sto, více než pět set, více než tisíc. Mluvnická a slohová určení se udávají v mezinárodních latinských zkratkách (adj., impf., nom. prop. a jiné). V konečné redakci budou jednotlivá hesla doprovázet hojná synonyma.

V osnově tohoto slovníku leží kartotéka staroslověnských a církevněslovanských památníků Ústavu jazyka českého Československé akademie věd. Tato jedinečná kartotéka byla sestavována patnáct let a obsahuje dnes 1 500 000 listků s výňatky z 83 textů z X.-XVI. století různých slovanských redakcí, jež jsou materiálem slovníku velkého.

Ukázky písmena »R« tohoto nového slovníku uvedla a obsáhlu předmluvou doplnila ruská jazykovědkyně R. M. Cejtlinová ve sborníku Slavjanská leksikografija a leksikologija, vydaném r. 1966 v Moskvě vydavatelstvím Nauka.

Mimochodem možno poznamenat, že tiskárna akademie věd má k dispozici jasná staroslověnská tiskařská písmena, kdežto podobná zásoba tiskařského materiálu ze synodální tiskárny byla zničena již ve dvacátých letech, a patriarchát si nemůže opatřit nové, takže slovanské texty tiskne buď »graždan-kou«, tj. obyčejným ruským písmem, anebo fototypicky. O, Elišej

Píše kněz dělník

Jsem československý kněz-dělník, jeden z několika set knězů, kteří museli v této zemi pověsit sutanu na hřebík, protože je vláda neuznala za vhodnou pro pastorační činnost. Tato okolnost nás přivedla k tomu, že aniž bychom vymýšleli nějakou novou originální metodu apoštolátu, jsme prostě vzali s velikým úsilím kříž, který nám byl vložen na ramena.

Náš život postrádá jakékoliv romantiky. Časně ráno sloužíme sami mši svatou. Večer utrmácení po práci se modlíme svůj breviář. To jsou naše jediné útěchy; kdybychom těch neměli, byli bychom ztraceni.

Jak vidíte, chybí nám duchovní radosti normálního kněžského života, nepovzbuzují nás věřící přítomností a účastí na liturgických obřadech, nemůžeme křtít ani zpovídat a usmířovat hříšníky s Bohem, nemůžeme mluvit dětem o Bohu a vésti jejich duše k svatosti.

V továrnách, kde pracujeme, vědí mnozí spoludělníci, že jsme kněží. Mnozí z nich mají sympatie k církvi, protože potkali v továrně kněze dělníka, ve kterém poznali zároveň dobrého dělníka i věrného přítele.

Mnozí kněží pokládají svůj život mezi dělníky za zvláštní milost, a připravují se na den, kdy zase budou moci hlásati Krista, a to nejen svou mlčenlivostí, nýbrž i kázáním a náboženskou výukou. Ti využívají svých vzácných chvil volna ke studiu. Dělají co mohou, aby mohli sledovat teologický vývoj způsobený druhým vatikánským koncillem.

Jednoho dne nás bude církev zase potřebovat. V mé diecézi na příklad země ročně 20 knězů, byli však vysvěceni jen dva noví. Kněží působící na farách mají průměrně 66 let věku. Je možno si představit dobu, kdy tu nebudou žádní kněží. Proto stále prosíme Boha, aby dal církvi svobodu dříve, než všichni zestárneme.

Těch několik mezi námi, kteří se mohli v posledních letech vrátit ke své pastorační práci, mají dnes jiný vztah k lidem, než k nim měli kněží za dřívějších dob. Jsou ochotni sdílet s druhými svůj život a svou práci. Ze zkušenosti vědí, že i laici se mohou posvěcovat prací ve svém povolání a že mohou také oni mocně hlásat Krista, naplní-li svůj život ve světě vírou a láskou Kristovou.

Toto platí i o těch, kteří byli ve vězení. Někteří z nich využili času k tomu, aby se naučili nevšednímu sebeovládání. Protože si rozdělili svůj čas na modlitbu, meditaci a práci, a že ten svůj rozvrh bedlivě zachovávali, podařilo se jim zvítězit nad nudou a nad zoufalstvím. Jeden můj přítel, který byl vězňem plných 6 let v úplném osamocení, si připravoval každý den jedno kázání, které si pak přednášel sám pro sebe. Jako rekreaci si každý den jednu hodinu představoval živě nějakou divadelní hru, kterou kdysi viděl na jevišti a která ho tehdy upoutala. Během ostatního času se modlil, opal a snažil se milovat své žalářičky. Díky tomu dosáhl takového vnitřního života, že nyní každé jeho slovo prozrazuje jedinečnou duševní hloubku.

dopisy · dotazy · odpovědi

Jevtušenko o své návštěvě ve Fatimě

(Článek v l'Avenire d'Italia dne 16. května 1967)

Lisabon 15. května. » Poezie je jako pták, nezná hranic,« prohlásil známý sovětský básník Evžen Alexandrovič Jevtušenko zahraničním novinářům, pro které měl tiskovou konferenci v salonu jednoho vydavatelství, které se chystá vydat v portugalštině jeho » Předčasnou autobiografii«.

» Proč jste jel do Fatimy? « ptali se básníka; odpověděl: » Protože jsem věděl, že takovéto shromáždění lidí představuje něco zvláštního. Chtěl jsem si svými vlastními očima udělat o tom představu. Vskutku, vidíme-li to ve filmu nebo můžeme-li číst o podobné události v knize, skutečnost je tak zachycena neúplně. Když jsem to mohl vidět, je snadnější to pochopit. Ne, nemůže se to srovnávat s mohutnými shromážděními na Rudém náměstí. Je zapotřebí hodně o té věci uvažovat, než se dá o ní hovořit.... Snad jednou napíšu o tom něco.«

Jevtušenko nechtěl nic dalšího říci o své návštěvě ve Fatimě a o papeži, kterého měl možnost vidět zároveň s tolika dalšími statisty poutníků. Když se ho však zeptali, » zdali jeho případná báseň o Fatimě bude rázu satirického, hned odpověděl: » Naprosto ne. Chovám velkou úctu pro city tohoto ohromného davu Udí plných pokory, kteří se tam sešli. Byl to zážitek, který mě opravdu zasáhl. Bylo to poprvé, co jsem byl přítomen takovéto manifestaci.«

Mezi přítomnými vyvolalo údiv, když Jevtušenko řekl: » Já věřím v Boha.« Ale po několika vteřinách básník připojil: » Můj bůh je pravda.«

Básník potom hovořil s opravdovým nadšením o svých třech týdnech pobytu strávených ve Španělsku a prohlásil: » Mezi našimi dvěma zeměmi nejsou politické vztahy, ale doufejme, že budou kulturní. V Rusku se velmi zají-

Podobně jako on, i jiní kněží dospěli k jinému vztahu ke komunistům, než jaký k nim měli dříve: snaží se je milovat upřímně, svým celým srdcem i duší. Tak objevili vítěznou sílu lásky, která jim přeměnila v bratry ty, kteří jimi pohrdali, je nenáviděli a je trýznili. Vědí, že ironická otázka: » Kde je láska, kterou církev hlásá po 2000 let? « je ve skutečnosti často hledáním Boha, neboť Bůh je láska.

(Uveřejněno v berlínském Petrusblatt)

máme o španělskou literaturu. « Básník zvlášť vzpomínal na Recital svých básní, který měl v Barceloně v jednom kapucinském klášteře, a pro tyto kapucíny měl slova velkého obdivu. K tomu připojil, že historie světové literatury jednou bude připomínat tuto skutečnost: za posledních padesát let žádný spisovatel nového Ruska nemohl přednášet na poloostrově Iberském, a když nakonec byla k tomu dána možnost, událo se to v klášteře.

Někteří z přítomných chtěli vědět názor Jevtušenkův na proces se Siňavským a Danielem. Básník odpověděl: » Nesouhlasím s postojem těchto dvou spisovatelů. Ale nelíbil se mi proces, který se proti nim vedl. Byla to věc sovětských spisovatelů samých, ti je měli soudit, < Když mu položili otázku o Světlaně Stalinové, Jevtušenko odpověděl: » Je to věc čistě osobní, která se týká jedině jí samé. < Vrátiv se k svému hovoru o Španělsku (tématu, které se zdá středem jeho zájmu), Jevtušenko řekl: » Mládež našich dvou zemí je plná jedné společné naděje, ale cesty k dosažení vytčeného cíle jsou rozdílné <

w.

Z dopisů

V červencovém čísle loňského ročníku (NŽ 1966, 172) jsme se zmínili o diamantovém kněžském jubileu pana faráře Mejzlíka v Panských Dubenkách u Telče. Farářem tam byl od roku 1919 a jeho život i činnost v mnohém připomíná postavu faráře Kalousova z Raissova > Západu. Dokud mohl, chodil vyučovat náboženství i do přifařených vesnic, později ho k nemocným už jen nosili na židli. V poslední době nemohl ani do kostela. Na Velký pátek přijal svátost pomazání nemocných a 31. března odevzdal svou duši Věčnému veleknězi. O jeho pohřbu 4. dubna píše přímý účastník:

Z fary do kostela ho odneslo šest dubenských mláďenců, vedle nich šlo šest velkých družiček s kyticí v rukou. Mimo ně bylo ještě 10 párů mláďenců s družičkami z přifařených vesnic a řada družiček menších. Kněží bylo 24 a někteří další v civilu. Z kostela na hřbitov ho nesli dubenští hasiči a ti ho taky spustili do bíle vystlaného a zelení ozdobeného hrobu. Lidí bylo tolik, že se ani do kostela všichni nevešli a úplně zaplavili hřbitov. Stojí za zmínku, že to bylo v úterý, a proto jistě 90 procent z nich si muselo vzít dovolenou z práce. I škola děti uvolnila. Mše svatá byla opravdu krásná, chorální, dojemnou promluvu na kazatelně měl pan farář z Mrakotína. V hrobu děkoval zástupce

národního výboru a ještě pak jiní dva farníci. Z kněží na hřbitově mluvil děkan ze Studené a prozatímní správce fary. Samozřejmě, že všichni o panu faráři Mejzlíkovi mluvili moc pěkně, všecko plakalo. Dej Pán, aby dubenská farnost nezůstala osiřelá.

Válka na Blízkém, nebo na Středním východě ?

Kde vzplanula válka mezi vojsky izraelského generála Dajana a egyptského diktátora Násira? Převážná část novin psala o *bojích na Středním východě*. Je to v češtině správné označení? Jestliže kolem Sinaje se prostírá *Střední východ*, kde je potom *Blízký* neboli *Přední východ*? — Když mi tuto otázku položil redaktor NŽ, vzal jsem útočiště k našim velkým jazykovým slovníkům. A co jsem zjistil?

Devítisvazkový Příruční slovník jazyka českého (vycházel mezi roky 1935 a 1957) má toto: *Blízký (Přední) východ*: země *jihozápadoašijské*. *Střední východ*: země *středoasijské* (Indie apod.). *Dálný (Daleký) východ*: země *východoasijské*. — Pokračování tohoto slovníku. Spisovný slovník jazyka českého, obsahuje věcně stejné označení: *Blízký (řidčeji Přední) východ*: země *v oblasti východního Středomoří*, *Střední východ*: země *Přední Asie kromě států na Blízkém východě*. *Dálný (Daleký) východ*: země *východoasijské země*.

Dlouhé řeči krátký smysl: Válka mezi Izraelem a Egyptem vypukla na *Blízkém (Předním) východě*, ne na *Středním východě*, protože toto označení by v češtině říkalo, že židovská a arabská vojska bojovala v *Přední Asii*, čili v *Indii* a okolních zemích.

Jazykový poradce NŽ

Apoštolát modlitby

V červenci se modlíme na úmysl, aby všichni, kdo pracují s prostředky sdělovacími, přispívali k šíření pravdy, spravedlnosti a míru; úmysl *misijní*: za správnou výchovu čekatelů na křest v duchu II. vatikánského sněmu.

V srpnu: za zachování a ochranu svatosti a nerozlučitelnosti manželské; úmysl *misijní*: za lékařský apoštolát v misiích.

V září: za plodný rozvoj a mezinárodní spolupráci katolických spolků; úmysl *misijní*: aby katolíci a mohamedáni mezi sebou upřímně spolupracovali k vzájemnému porozumění.